14-17

De Hervormer.

Officieel Orgaan van de Nederduitsch
Hervormde Kerk in Afrika.

REDAKTIE.

Alle stukken en brieven de
Redaktie betreffende te zenden aan
Ds. JAC. VAN BELKUM,
Heidelberg.

Voor 't plaatsen van
Advertentien,
schrijf aan de Uitgevers,
Bus, 389, Pretoria.
Familieberichten 6d. per regel.
Voor staande advertentien voor
lange termijn worden prijzen op
aanvraag verstrekt.

Intekenprijs:
7/6 per jaargang
vooruitbetaalbaar.
Alle abonnementsgelden te zenden
aan
de heer H. J. L. Th. ROORDA,
P.K. Bus 444, Johannesburg.

No. 7. PRETORIA, 15 JANUARIE 1923. JAARGANG XIV.

DE EVANGELIEBEDIENING— EEN BEDIENING DER VERZOENING.

[Deze rede werd door Ds. Daniël F. Erasmus te Pietersburg uitgesproken bij gelegenheid van de plechtige bevestiging van Ds. W. P. Pöen tot herder en leraar der gemeente aldaar op 25 Nov. 1922.]

> "Die ons de bediening der
> verzoening gegeven heeft."
> 2 Kor. 5 : 18.

Te lezen: 2 Kor. 5 : 10—6 : 2.

Te zingen: Ps. 138 : 1, 3; Gez. 90 : 3; 99 : 1; 91 : 3.

Plechtig en in meer dan gewone mate belangrijk en treffend is ons deze tegenwoordige ure! In de allereerste plaats voor u, gemeente van Pietersburg, die de nieuw beroepen herder en leraar voor het eerst in uw midden aanschouwt. Hij heeft gehoor gegeven aan uw Macedoniese roepstem: "Kom over en help ons!" en gij verwacht, dat hij tot u komt met de volle zegen van het Evangelie van Gods genade in Christus Jezus.

Maar niet minder plechtig is deze stonde voor u, hooggeachte Ambtsbroeder! Gij staat gereed om de herderstaf, die gij met ere en zegen over uw pas verlaten schapen gevoerd hebt, heden op te nemen over deze uitgestrekte kudde, die zo lang zonder herder en leraar is geweest. Ik, die met u in de heilige bediening sta, kan mij enigermate indenken, wat er tans in uw hart leeft en omgaat. Gij zijt tot een keerpunt in uw leven gekomen. En geheel natuurlik is het, dat uw oog zich in deze indrukwekkende ogenblikken beurtelings wendt terug naar het verledene met al zijn lief en leed, schroomvallig naar een onbekende toekomst, ootmoedig naar boven tot Hem, die (Gode zij dank!) gisteren en heden en in der eeuwigheid dezelfde is en blijft en wiens liefde en trouw van geen wankelen weet.

Plechtig is ook voor mij deze ure, aan wie de zo belangrijke taak is opgelegd om de man harer keuze tot de gemeente te mogen inleiden.

Naar aanleiding van het tekstwoord wil ik tot u spreken over de Evangeliebediening een bediening der verzoening.

I.

De Goddelike Oorsprong van de Instelling van de Evangelie-bediening.—Wij leven in een tijd, waarin men, tengevolge van de algemene onverschilligheid tegenover Godsdienst en Christendom, maar al te vaak met minachting, ja, zelfs met verachting nederziet op de Evangeliebediening en men beschouwt haar veelal als iets, dat eigenlik in onze dagen overtollig en daarom best gemist kan worden. Het woord van de Apostel: "Dit is een getrouw woord: zo iemand tot eens opzieners ambt lust heeft, die begeert een treffelik werk," vindt menigmaal zelfs in z.g. Christelike kringen weinig weerklank meer.

Tegenover deze oppervlakkige en onschriftuurlike beschouwing hebben wij de Evangeliebediening in de Christelike Kerk zeer beslist op te vatten als niets minder dan de vrucht van de eigen instelling van de Here der gemeente. M.a.w., het werk der Evangeliebediening is, zoals het Bevestigingsformulier het ook zo treffend uiteenzet, een Goddelike instelling en moet daarom door allen in ere gehouden worden. Uit de H. Schrift blijkt ten overvloede, dat de opzettelike bediening des Woords door de Here zelf verordend is en dat Hij voorts gewild heeft, dat er bepaalde personen zouden zijn, die als geroepenen en afgezonderden zich met alle krachten uitsluitend aan die bediening zouden wijden.

De instelling van het herders- en leraarsambt werd voorbereid door de stichting van het Apostolaat. Na Zijn opstanding vaardigde de Here Zijn vredesboden af en verbond daaraan een belofte, die zich oneindig veel verder uitstrekte dan de eeuw der Apostelen, "Ziet", zeide Hij, "Ik ben met uliedden alle de dagen tot de voleinding der wereld". Voorts gaf Hij hun een lastbrief mede, die zij op hun beurt weer aan anderen moesten toevertrouwen. "Gaat heen," beval Hij, "in de gehele wereld, predikt het Evangelie aan alle kreaturen." Overal waar zij gemeenten stichtten, daar stelden de Apostelen dan ook leraars en opzieners aan, die met oplegging der handen tot hun werk ingewijd en door de H. Geest daartoe bekrachtigd werden. En zij deden zulks in het welverzekerd, geloof, dat zij volgens de opdracht en in de geest van hun Meester handelden.

God is het, die naar de uitspraak van Paulus, sommigen heeft gesteld tot Apostelen en anderen tot Profeten en Leraars. Christus is het, die, volgens Ef. 4 : 11, naast andere bedieningen sommigen tot "Herders en Leraars" in de gemeente gegeven heeft. En volgens Hand. 20 : 28 is het niemand minder dan de H. Geest, die de opzieners der gemeente te Efeze tot die hoge waardigheid heeft aangesteld.

"Zo treedt het werk der bediening voor ons oog, als omstraald van de drievoudige glans des Vaders, en des Zoons, en des Heiligen Geestes."

De geschiedenis leert ons, dat de verhoogde Here in de loop der eeuwen de arbeid Zijner heilgezanten voortdurend met talloze bewijzen van goedkeuring, ondersteuning en zegen bezegeld heeft, zodat het Schriftwoord: "De Here wrocht mede" met recht toegepast kan worden op de arbeid van al Zijn getrouwe dienaren. De Evangeliebediening berust dus niet op een willekeurige, menselike verordening en is evenmin een tijdelike en nu verouderde instelling, maar blijft totdat de Here der gemeente, die haar daargesteld heeft, weerkomt.

Hoewel wij nu volgens de H. Schrift niet geloven aan een biezondere geestelike stand, maar het algemene priesterschap der gevolgen belijden, wordt toch de Evangeliebediener krachtens zijn ambt en roeping van de gemeente onderscheiden. Moet men de bediening des Evangelies als Goddelike instelling hoog schatten, hem aan wie zij is toevertrouwd moet men niet minder in ere houden. Hij ontleent zijn mandaat niet van de gemeente, die hem geroepen, maar van de Here der gemeente, die hem derwaarts gezonden heeft en die hem juist daar op die bepaalde plaats, in die bepaalde gemeente, wil gebruiken als heilgezant. De van God geroepen bedienaar des Evangelies is een dienstknecht van Jezus Christus, niet van Kerkeraad of gemeente. Hij is een afgezant, een gezalfde des Heren. En wie de gezalfde des Heren aantast en de profeet des Heren kwaad doet, haalt zich, naar de duidelike uitspraak van Gods Woord, het oordeel des Heren op de hals. Evenals de gezanten van vreemde mogendheden, die hun resp. Regeringen in een bepaald land vertegenwoordigen, niet straffeloos kunnen worden aangerand, evenzo moet men zich er voor wachten om de gezanten van Gods Koninkrijk op enigerlei wijze aan te tasten. Zij zijn van God geroepen en gezonden en doen Gods werk; wie zich aan hen vergrijpt, vergrijpt zich aan hun Goddelike Zender.

Ik leg opzettelik hier nadruk op, omdat men onder de van God vervreemde invloed van de geest des tijds in onze dagen veelal in de Evangeliebedienaar niet meer een van God geroepene en gezondene ziet. En waar men zijn eerbied voor het ambt van Gods gezant verliest, daar verliest men ook al spoedig zijn eerbied voor het Woord van God, dat hij verkondigt. Een volk, dat de Evangeliebedienaren in zijn midden niet meer eert, is een volk, dat ook weinig waarde meer hecht aan het eeuwig Woord van God. Wie Gods Woord boven alles lief heeft, heeft ook lief hem, die dat Woord in Naam en op last des Heren brengt.

Gemeente van Pietersburg- God heeft na vele jaren u weer een bedienaar des Evangelies geschonken. Als afgezant Gods zal hij u overbrengen de woorden, die hij van de mond van zijn Goddelike Zender horen zal. God heeft hem tot u gezonden met de opdracht: "Gij zult tot hen zeggen: Zo zegt de Here, Here!" Hij zal horen, wat de Here tot hem spreken zal en dat zal hij als mondstuk Gods u verkondigen. Hij zal in de uitoefening van zijn taak geen mensegunst zoeken, geen mensevrees koesteren. Nu eens zal hij tot u spreken tedere woorden van bemoediging en opbeuring; dan weer zal hij zonder aanzien des persoons de euvelen, die ook in uw midden voortwoekeren, streng en zonder voorbehoud bestraffen. Nu eens zal hij u Gods vertroostende beloften voorhouden; dan weer zal hij u wijzen op Gods dreigende strafgerichten. Nu eens zal hij u van vrede spreken; dan weer zal hij met het zwaard des Geestes u het hart doorboren. Maar altijd weer zal hij u zoeken over te brengen het onvervalste Woord van God—het Woord, dat zijn Zender hem in de mond leggen zal. Zie toe, dat gij het oor niet sluit voor de boodschap, die hij u van Godswege brengen zal. De overkomst van een gezant des Heren tot u legt een zware verantwoordelikheid op u. Gij zult daar eens rekenschap van moeten geven, hoe gij het Woord Gods hebt ontvangen. Wacht u, dat de overkomst van hem, die God in Zijn genade tot u gezonden heeft, u niet tot een eeuwig oordeel zij, maar tot geestelike ontwaking en volmaking en tot voorbereiding voor een gelukkige eeuwigheid!

II.

Het Karakter van de Evangeliebediening.—De Evangeliebediening is een bediening der verzoening en hierom juist is zij niet alleen zo voortreffelik en verantwoordelik, maar tevens zo heerlik.

Door de zonde is daar een klove gegraven tussen God en mens. Er is verwijdering gekomen tussen Schepper en schepsel. En het maaksel verkeert in opstand tegen zijn Maker en is, helaas! een erfgenaam der helle geworden.

Nu komt het Evangelie van Gods genade en predikt verzoening! Gods nederbuigende liefde zoekt de diepgevallen en afgedwaalde zondaar op en wil, dat de zondaar, op grond van het plaatsvervangend lijden en sterven van Christus, zich met God verzoenen zal en in Zijn gunst en vriendschap voor tijd en eeuwigheid zal worden hersteld. En tot dat einde worden er van Godswege heilgezanten uitgezonden om de dringende bede: "Laat u met God verzoenen!" allerwege te doen weerklinken en der verloren wereld de nederbuigende, opzoekende en vergevende liefde van God te verkondigen. De verzoening is het grote middelpunt van het Evangelie en dáárom is het Evangelie de blijde boodschap bij uitnemendheid. Neemt het Kruis van Golgotha weg en het Evangelie is geen Evangelie meer. En nu is het de taak van de Evangeliebedienaar om de zondaar het Kruis van Christus steeds voor te houden en niet te rusten, totdat hij de verloren zondaar door Christus tot de Vader heeft wedergebracht. En dán eerst zal de bediening der verzoening haar roeping voltooid achten, wanneer aarde en hemel weer tot één zijn geworden en Christus als Koning heersen zal van de zee tot aan de zee. De getrouwe prediking van Christus en die gekruisigd is dus de allervoornaamste taak van de Evangeliebedienaar. Het geneesmiddel Gods voor al de zielenoden en ellende van de verloren zondaar is het Kruis der verzoening. Of, om het anders uit te drukken, het Kruis is "de staaf rondom welke de wetenschap der eeuwige zaligheid kristalliseert." Van alle kanten moeten de zondaren, die zalig willen worden, komen tot het Kruis; en van dat Kruis af moeten wederom allen, die zondaren zoeken te redden, heengaan in alle richtingen. De prediking des Evangelies moet dus naar het Lam Gods heenwijzen, opdat zondaren zien en leven. De prediker moet de blik zijner hoorders zoeken te richten op de Gekruisigde en Hem, de Middelaar Gods en der mensen, prediken in de taal des Kruises.

Welk een verheven taak! Welk een heerlike roeping! Welk een blijde boodschap. Terecht zegt een schrijver, dat het enige werk, hetwelk Engelen benijden, het werk van de Evangeliebedienaar is.

Gemeente! de man uwer keuze, die als boodschapper van Gods heil, in uw midden staat bevestigd te worden, is een kruisgezant. Hij is een van God geroepen bedienaar van het Evangelie der verzoening. En ik weet, dat hij tot u komt met de woorden van Paulus: "Het zij verre van mij, dat ik zou roemen, anders dan in het Kruis van onze Here Jezus Christus." Bewijst hem als vredesbode, als afgezant van God tot u veel achting, veel waardering, veel liefde. Maar bovenal, ontvangt zijn boodschap ,waar hij tot u spreekt als mondstuk Gods, met alle toegenegenheid des harten. Want wie de heilswoorden van de geroepen bedienaar des Evangelies versmaadt ,toont daarmee Gods genade te verwerpen. Zie toe, dat gij het woord der verzoening, hetwelk hij u prediken zal, heilbegerig aanneemt, kinderlik gelooft en met een godvruchtige levenswandel bezegelt. Wij zijn ongemerkt eigenlik al aan het derde punt toe gekomen.

III.

De Lastbrief van de Evangeliebedienaar.—De getrouwe prediking van het Evangelie van Gods genade vormt de lastbrief van de Evangeliebedienaar. En wat is nu de hoofdinhoud des Evangelies? Paulus zegt het ons in enkele, maar aangrijpende woorden: "God was in Christus de wereld met Zichzelf verzoenende en hun zonden hun niet toerekenende." Dit is de blijde boodschap, die Gods gezant der van God vervreemde en verloren wereld te brengen heeft. In Naam en op last des Heren moet hij met onvermoeide ijver de blinde en verdwaasde, de onverschillige en hooghartige, de onwillige en vijandige wereld bidden, dat zij zich late verzoenen met God. En in dit werk wordt hij gedwongen door de onuitsprekelike liefde van Christus aan de ene, en de ontzaglike ernst van zijn boodschap aan de andere zijde. Beseffende de ontferming Gods en tegelijk wetende de schrik des Heren, kan hij niet anders dan mensen bewegen tot het geloof. De welaangename tijd is kort, de dag der zaligheid gaat voorbij. Er is geen tijd te verliezen.

Dit is de lichtzijde van het ambt van de Evangeliebedienaar.

Daar is ook een schaduwzijde.

Ik heb tot dusverre gezwegen over de ontzaglike moeilikheden verbonden aan de roeping van de Evangeliebedienaar. En hoewel daartoe de verzoeking groot is, ga ik daar tans niet over uitweiden. Ik wil u slechts, maar met grote nadruk, herinneren aan hetgeen Paulus geschreven heeft aan de gemeente te Rome. Luistert: "Ik weet, dat ik tot u komende, met volle zegen des Evangelies van Christus komen zal. En ik bid u, broeders! door onze Here Jezus Christus, en door de liefde des Geestes, dat gij met mij strijdt in de gebeden tot God voor mij." Gemeente! gij hebt een afgezant Gods herwaarts ontboden. Met de blijde boodschap en volle zegen des Evangelies is de man uwer keuze tot u overgekomen. Weet dit—en ik zeg het in al de ernst mijner ziel: gij zult u bij God schuldig maken als gemeente, als enkelingen, zo gij niet met hem strijdt in de gelederen tot God voor hem. Gij moet niet steeds nu en dan voor hem bidden. Gij moet niet slechts geregeld voor hem bidden. Neen, meer. Gij moet met hem strijden in de gebeden tot God voor hem.

De gemeente Pietersburg vormt een zeer uitgestrekt arbeidsveld, dat bovendien jaren lang van een geregelde bearbeiding verstoken is geweest. Veel dat opgebouwd was, is weer afgebroken. Veel dat wélverzorgd was, is verwaarloosd. De bearbeiding van deze belangrijke en uitgestrekte gemeente zal ontzaglik veel van uw herder en leraar vergen—veel meer dan gij u als gemeenteleden kunt voorstellen. Ik bid u in de Naam des Heren, laat daar, terwijl hij onder u in- en uitgaat en arbeidt, veel gebed, voortdurend gebed, worstelend gebed tot God voor hem in uw woningen opgaan. Spreekt meer over hem in het gebed tot God, dan tot medemensen. Denkt aan hem, wanneer gij als huisgezinnen 's morgens en 's avonds rondom het huisaltaar knielt; denkt aan hem, wanneer gij alleen met uw God in de binnenkamer in verborgen gebed verkeert. Het welslagen van zijn arbeid onder u zal niet zozeer afhangen van zijn onvermoeide ijver, als wel van uw bestendige, ernstige voorbidding. Bezondigt u niet, gemeente! door niet geregeld en veel voor uw leraar te bidden. En zal hij dán het meest in uw woningen verkeren als de Engel der smarte hem is voorgegaan en de levensernst bij u heeft aangeklopt, o, bidt dan, gemeente! bidt, dat hij nooit die heilige wijding misse, die door de doop der smarte zo rijkelik in die ure over uw ziel zal zijn uitgegoten. Hij zal het Kruis van Christus onder u hoog houden. Moge dat Kruis ook het middelpunt der vereniging zijn tussen hem en u en moge alzo zijn overkomst, mede door uw biddende samenwerking, het begin vormen van een nieuw tijdperk van opgewektheid en leven onder u. Moge deze dag door Gods genade nog in de hemel door u met dankbaarheid herdacht worden en moge de bedienaar des Evangelies aan deze plaats zijn kudde verzoend met God door het bloed van Christus eenmaal voltallig wedervinden in de hemel voor Gods troon! God geve, dat ons samenzijn vanmiddag een schone en heerlike profetie zij van onze vereniging en hereniging eens daarboven.

Het is mij een behoefte des harten om een kort woord te richten tot u, Brs. Kerkeraadsleden.

Ik dank God met u, dat Hij u weer een bedienaar van het eeuwige Evangelie geschonken heeft. Dit is een treffend bewijs, dat God gedachten des vredes over u koestert. Voortaan zal de blijde mare van Gods genade u weer geregeld verkondigd worden en zal een afgezant Gods weer onder u in- en uitgaan en arbeiden. Ik bid u, weest als zovele Aärons en Hurs hem tot voortdurende en daadwerkelike steun. Acht hoog de gezalfde des Heren: en waar hij het heil der gemeente beoogt, zoals hij altijd zal doen, laat het hem daar niet ontbreken aan uw daadwerkelike, ijverige, liefdevolle steun en medewerking. En, ik bezweer u bij de levende God, dat de onderlinge broederlike liefde blijve! Laat daar nooit in uw hart plaats ingeruimd worden voor achterdocht, wantrouwen, vooroordeel, liefdeloosheid. Hebt elkander als broeders, hebt de gemeente, wier dienaren (niet meesters!) gij zijt, hebt uw herder en leraar als afgezant Gods, hartelik lief, en zulks naar het woord van de oude Apostel der liefde: "niet met den woorde, noch met de tong, maar met de daad en waarheid." Alleen waar liefde woont, gebiedt de Heer Zijn zegen. Bidt niet alleen om de vrede van Jeruzalem, maar ijvert ook voor de vrede van Jeruzalem. Uw gemeente is uitgestrekt; de arbeid is voor éen man te veel; legt geen doornen en distelen onder zijn voeten, maar strooit op zijn weg bloemen van liefde, waardering, ondersteuning, medewerking, voorbidding.

Evenals hij, ben ook ik nu ruim twee jaren geleden uit de Natalse Kerk tot de Ned. Herv. Kerk overgekomen. Aan mijn Kerkeraad heb ik het in de allereerste plaats te danken, dat ik mij al dadelik thuis gevoelde in onze Kerk. Weest ook hierin voor uw predikant, wat mijn Kerkeraad voor mij is geweest. Schenkt ook hem de liefde, het vertrouwen, de achting, welke ik ten allen tijde zo ruimschoots van mijn Kerkeraad heb mogen genieten. Weest daar verzekerd van, uw predikant zal ten allen tijde naar slechts één doel streven, n.l. naar de zedelike en godsdienstige opbouw van uw gemeente in het biezonder en van onze Kerk in het algemeen. Laat hem gevoelen, dat hij in zijn Kerkeraadsleden vooral toegewijde mannen heeft, die bezield zijn met warme liefde en een heilige geestdrift in de dienst des Heren. En werkt zo in liefdevolle eensgezindheid samen aan de opbouw van Jeruzalem's muren.

En nu, hooggeachte Ambtsbroeder!

Er komen ogenblikken in het leven, wanneer wij niet onder woorden kunnen brengen, wat daar gist en woelt in het harte. Dergelijke ogenblikken doorleef ik tans. Ik kan u niet zeggen, hoezeer ik het voorrecht waardeer, om u tot deze gemeente te mogen inleiden. Mijn gedachten gaan in deze plechtige stonde onwillekeurig terug naar het vervlogen verledene. Gij waart (en ik denk er steeds met grote dankbaarheid jegens God aan terug) meer dan twee jaren lang mijn buurman in Natal. Ik bediende de uitgestrekte gemeente Pietermaritzburg, gij de drukke gemeente Durban. Samen zaten wij in de Natalse Synode. Samen hebben wij op ettelike Synodale Kommissies gediend. Van u heb ik als jonge, onervaren predikant veel mogen leren. Uw voorbeeld heeft niet alleen veel bijgedragen tot mijn vorming, maar heeft mij steeds geïnspireerd tot blijmoedige plichtsbetrachting ook dan wanneer de hitte en de last des daags mij dreigden te veel te worden. Samen hebben wij in elkanders huiselik en gemeentelik lief en leed gedeeld. Ik kan niet vergeten, wat gij voor mij en mijn huis zijt geweest. Banden zijn tussen ons gelegd, die door geen tijd of dood zullen worden ontknoopt. Tans zijn wij weer in één kerkverband verenigd. En dit is mij een oorzaak van grote vreugde en dankbaarheid. Ik verwelkom u van ganser harte in de Ned. Herv. Kerk. Ik heb nog steeds èn van mijn Kerkeraad èn van mijn gemeente èn van de Kerk in het algemeen veel waardering en veel liefde ondervonden. Moge dit in nog ruimere mate uw bestendig deel zijn. Uw nieuwe werkkring biedt eigenaardige moeilikheden. Maar ik ben er verzekerd van, er klopt hier menig harte, dat in deze plechtige ure voor u gebeden heeft en dat ook in de toekomst met u strijden zal in de gebeden tot God voor u. In uw kerkeraadsleden zult gij warme en ijverige ondersteuners en medewerkers vinden. Wat uw medebroeders in de heilige bediening betreft, zij reiken u allen toe de broederhand van liefde. God, die al uw arbeid tot dusverre en op zo kennelike wijze ook en vooral in de gemeente, die gij zo pas verlaten hebt, gezegend heeft, zal ook uw arbeid te dezer plaatse, waarheen Hij u geroepen heeft, met Zijn zegen bekronen. God geve, dat onder uw bediening alhier velen tot de gemeente van Christus zullen worden toegevoegd, die vrede met God door het verzoenend bloed des Lams bekomen en zalig worden.

Aanvaard dan, geliefde medebroeder in de heerlike en heilige bediening van het Evangelie der verzoening, uw taak aan deze plaats in de mogendheid des Heren, Heren!

—Amen.

BRIEVEN VAN OOM SAREL.

Uitkijk, Januarie 1923.

Waarde Neef Willem.

Moge het U wel gaan U en de Uwen: wij zijn door de zegen des Heeren nog allen fris en gezond.

Onze nieuwtijdse mensen zien gewoonlik met minachting op de ouden neer, die, ze zeggen, dat met hun tijd niet zijn medegegaan. Nu wil ik dit wel geloven, want de jongere mensen lopen ook zo snel met bicycle, stoomwagen of boot, met elektriese tram en vliegtuig, dat de ouden het niet meer kunnen bijhouden.

Maar gij zult mij toch toegeven dat die oude mensen in vele dingen de waarheid hebben gezegd en dat onze nieuwerwetse zeuns en dochters nog wel een lesje bij hun kunnen nemen, al zijn die ouden wat achter bij hun tijd.

Zo heeft de oude Mozes reeds gezegd: "wij vliegen daarheen", en zowel de ouden als de jongen ondervinden het gedurig, dat de dagen der mensen snel voorbijgaan. Ons leven is maar een handbreed. Zijn we al niet weer een nieuw jaar begonnen? Is het oude niet snel voorbijgegaan?

En nu we aan het begin van een nieuw jaar staan, zijn er duizenden, die met angst en zorg vragen: wat zal dit nieuwe jaar ons brengen?

Er is reden voor die vraag, wanneer wij zien hoe al weer heel donkere wolken zich samenpakken in Europa, waar de zogenoemde grote, maar in werkelikheid heel kleine mensen, met elkaar overleggen, hoe ze de oorlogsbuit van 1918 zó kunnen verdelen dat elk voór zich het grootste en het beste stuk krijgt, en in hun heb- en wraakzucht en in hun vrees voor de neergeslagen vijand niet kunnen zien dat zij zich zelven ook naar de afgrond met grote snelheid begeven.

Hoe staan wij, kinderen Gods, nu tegenover die donkere dagen? Hoe moeten wij er tegenover staan?

Toen aan Matthias Claudius, een van Duitslands meest bekende volksschrijvers, bij zijn vertrek naar Altona gevraagd werd, hoe hij daar zou leven, gaf hij ten antwoord: ik ga vertalen en mijn Wansbekker Bode voortzetten en verder: beveel Uwe wegen, d.w.z. Beveel gerust Uw wegen, aan Hem die 't al regeert. Zo moeten wij ook doen, Willem; ons werk doen, dat de Heer ons te doen geeft, en het overige aan Hem overlaten.

En nu, de Heer zij met U met Uwe Huisvrouw; uwe Kinders; de Heer zij ook met al mijne lezers: veel heil en zegen zij allen toegebeden.

Zo nu en dan, als ik tijd heb, haal ik uit mijn boekekast eens een oud boek, dat ik dan weer eens lees. Zo 'n oud boek is voor mij als een oude vriend, die ik in lange tijd niet heb ontmoet, en die mij weer eens oude dingen vertelt, die ik vergeten was, en die toch zo goed zijn om te onthouden.

Zo kreeg ik in handen een boek, dat handelt over het maatschappelik, huiselik en zedelik leven van een twee duizend jaar geleden in het heidense Rome, zoals het wordt beschreven door de dichters en schrijvers van die dagen.

Nu wordt er in onze tijd beweerd dat ons maatschappelik leven zeer onzedelik is, waartegenover weer anderen staan, die het nu veel beter vinden dan vroeger; wat door beide partijen wordt gezegd vindt zich niet bevestigd in wat ik in dat boek heb gelezen.

Het leven der Romeinse vrouw, een viertal eeuwen vóor de komst van Christus, wordt ons beschreven als uitmuntend in echte vrouwelike deugd; de vrouw was huismoeder in de ware zin des woords; zij verzorgde haar huis, was moeder harer kinders, een voorbeeld van trouwe liefde. Toen echter het Romeinse volk groot werd en een Imperium, dat zich over geheel de toen bekende wereld uitstrekte, zich verkreeg, toen schatten van Oost en West in Rome werden opgestapeld, toen slaven van alle volken ingevoerd werden, sommige van welke geleerd en welopgevoed waren, soms in beschaving en verstand boven hun meesters stonden, en daardoor ook de zeden en gewoonten der afgeleefde natiën met zich brachten, werd ook de eerwaardige Romeinse matrone door de verderf-brengende maalstroom medegesleept, verloor zij hare zedelike reinheid, en hare vrouwelike deugden.

In dat boek heb ik gelezen, dat ook de vrouwen de sportsfeesten bijwoonden en dat dan jonge mensen of andere getrouwde mannen tegen haar aanlagen, en allerlei mooie en verleidelike woordjes haar in de oren fluisterden: dat zij elk bijna, onder die spelers hun lieveling hadden, die zij met woorden en gebaren aanmoedigden, en na de feesten hen in hunne huizen ontvingen. Vele van die vrouwen leefden met andere mannen, en er waren onder haar, die haar leeftijd niet telden naar de jaren, die zij hadden beleefd, maar naar de mannen die zij hadden gehad. Andere leefden met hare slaven, zoals de vrouw van Potifar in het vroegere Egypte wilde leven, indien Jozef maar had willen toegeven; echtscheidingen waren dagelikse gebeurtenissen, en somtijds was een paar nauweliks drie dagen getrouwd, of men ging weer uit elkaar.

Zo was de toestand van het Romeinse volksleven, beschreven door hun eigen dichters en schrijvers, en zoals het in Romeinen I door Paulus ook wordt gezegd. Het was het naakte heidendom dat ontdaan van een zeker vernis, en van de voorwaardelike traditie weggezonken was in al de zonde en liederlikheid van een zuiver dierlik leven.

Nu zijn er zeker velen onder mijn lezers, die menen dat het met ons, biezonder met onze vrouwen, niet zo erg is gesteld. Wat zouden wij ons verheugen, indien wij met hen konden samenstemmen. Maar wij kunnen het niet. Het is waar, dat er nog onder ons vele christelik gezinde vrouwen gevonden worden, die zich hebben weten te bewaren voor de besmetting van die vuilheid en gruwelikheid en van het oude heidendom. Doch hoevele vrouwen en meisjes zijn er niet, die in onreinheid voor die Romeinse vrouwen niet achterstaan. Vele van haar vertonen zich in het openbaar niet alleen als toeschouwers bij de sports, maar spelen zelve in het zeker meest onvrouwelike aller spelen, voetbal: vele onder haar komen op straat en bezoeken de bioskopen en de theaters en de konserten, gekleed zo dat haar lichaam niet veel beter is gedekt, dan dat van de kaffermeiden uit Midden-Afrika.

Ik geef door dit schrijven gaarne toe, dat er vroeger ook gruwelike zonde was; ook dat de zonde in het openbaar werd bedreven; dat er tegenwoordig nog vele vrouwen zijn, die hoogst achtenswaardig zijn en voorbeelden van een ingetogen, huiselik leven, maar wij moeten daarbij nu niet uit het oog verliezen dat wij ons beroemen beter te zijn dan die vroegere heidense mensen, en dus menen, dat ons maatschappelik leven hoger staat. Waar dit niet het geval is, moeten wij er ons niet op beroemen Christenen te zijn, die boven alles rein willen wandelen.

Het gevaarlike van deze zedelike verdorvenheid is hierin dat deze gruwelen worden geduld, vergoelikt, en dat zij, hetzij man of vrouw, die zo leven, niet alleen in de maatschappij worden geduld, maar dat zij menigmaal de hoogste posities bekleden, ja, in gezelschap de hoogste plaats innemen: het gevaar is hierin, dat wij gewoon geworden zijn het kwaad goed, en het goed kwaad te noemen.

De Romeinse kultuur heeft het nog een paar eeuwen uitgehouden eer het in die modder van vuilheid is ondergegaan, maar wij moeten niet vergeten, dat het Christendom als een nieuwe verse en onbedorven macht, toen in die wereld is ingekomen en haar ondergang heeft vertraagd. Onze beschaving echter is door het Christendom geworden wat zij is, maar heeft die geestelike macht over boord geworpen als onnut en onbruikbaar; het kan dus, tenzij het ook zelf zich weer hervormt, niet weer die invloed uitoefenen, als in zijn eerste dagen.

Dit nu is het gevaar van onze zedelike achteruitgang; waar de zedelike wereldorde zijn invloed verliest, daar gaan volkeren en natien haar ondergang tegemoet. Babel, Medië, Egypte, Griekenland, Rome zijn allen ineengestort niet door de vijanden van buiten, maar door de innerlike verrotting. Het is met de natiën als met een boom, die door de storm wordt ontworteld; de storm zou hem niet hebben doen vallen, indien hij niet innerlik verrot ware geweest. Dat is het wat ons de toekomst met zorg doet tegemoet zien. Ook ons volk moet onder gaan, wanneer niet het zedelik en geestelik bederf wordt gekeerd.

Maar laten wij ons hier eveneens vasthouden aan de gedachte uitgesproken in het prachtige kerklied, waaraan Matthias Claudius dacht toen hij zeide: "Beveel uwe wegen aan Hem, die alles regeert.

Met vriendelike groeten,

Uw Oom,
SAREL

VAN ALLES EN NOG WAT.

XXIV.

D. F. E.

Als dit stukje mijn lezers onder de ogen komt, zullen wij reeds een nieuw jaar zijn ingetreden. Ik wens al mijn lezers een gelukkig en gezegend jaar toe. Moge het nieuwe jaar ook voor onze Kerk een jaar van voorspoed, bloei en vooruitgang zijn. Wij verlangen er allen naar, welnu, laat ons dan ook allen ijverig medewerken aan de vooruitgang onzer Kerk. Als de individuële leden onzer Kerk niet allen gezamenlik ijveren voor de belangen onzer Kerk, zal er geen vooruitgang kunnen zijn. Wij hebben onze Kerk lief. Laat ons gedurende het nieuwe jaar, zo God ons het leven spaart, dan ook tonen, dat wij onze Kerk in werkelikheid liefhebben. Laat ons niet alleen bidden om de vrede van Jeruzalem, maar ook ijveren voor de vrede van Jeruzalem. Bidden en werken gaan samen en zijn niet te scheiden.

Laat ons allereerst pogingen aanwenden om de lezerskring van ons Kerkblad uit te breiden. Als elke intekenaar gedurende de loop van het nieuwe jaar de naam van éen nieuwe intekenaar opstuurt, zijn wij al een heel eind gevorderd op de goede weg. Ons Kerkblad kan een gezegend middel zijn om de belangen van onze Kerk te bevorderen en haar vooruitgang te bewerken. Hoe meer ons Kerkblad ondersteund wordt, hoe doeltreffender kan het worden. Wie werkt voor de vooruitgang van "De Hervormer", werkt tegelijk mede aan de vooruitgang onzer Kerk. Brs. Kerkeraadsleden, verzuimt toch niet om intekenaar te worden op ons Kerkblad! Ons blad is de band tussen onze gemeenten en maakt, dat wij elkander beter verstaan, beter leren kennen en inniger met elkander meeleven.

Dan is daar nog iets, dat mij neerdrukt. Iets, dat de vooruitgang van onze Kerk tegenhoudt en in haar groei belemmert.

Onze Kerk treedt het nieuwe jaar in onder de last van een schuld van ongeveer £10,000!

Waar zijn de liefhebbers onzer Kerk? Of laat mij de vraag liever zó stellen: waar zijn de liefhebbers en getrouwe rentmeesters des Heren?

Die schuld kan op 31 Des. 1923 afbetaald zijn. Zal elke gemeente niet dadelik besluiten om alle krachten in te spannen om haar aandeel met betrekking tot die schuld af te betalen binnen de eerstvolgende 12 maanden?

Het is hard, maar een feit is het, dat zolang die schuld op onze Kerk rust, zij zich niet kan uitbreiden. Hier en daar zal zelfs achteruitgang moeten intreden. De tijd is gekomen, dat wij die schuld niet langer behoren te verdragen. Laat ons in deze ernstige zaak eensgezind optreden en besluiten: onze Kerk zal, onze Kerk moet 1 Jan. 1924 intreden zonder een pennie schuld! De God des hemels zal ons in onze onderneming zegenen. Laten wij de schuld, die er op onze Kerk rust, blijven en toenemen, wij zullen niet op Gods gunst en zegen kunnen blijven rekenen. Die schuld, die er rust op Gods werk en die wij niet met inspanning van alle krachten zoeken af te betalen, zal oorzaak worden, dat Gods zegen ons onthouden zal worden. Op Gods werk mag er geen schuld rusten, want Gods werk lijdt daardoor schade en Gods Naam wordt daardoor onteerd. Onze allereerste en allergrootste plicht in het nieuwe jaar is om alle krachten in te spannen, opdat die schuld zo spoedig mogelik uitgedelgd worde.

Bidden is noodzakelik; werken is onmisbaar. Laat ons niet bidden, zonder om te werken, maar ook niet werken, zonder om te bidden.

Komt, Brs., laat ons de muren van Jeruzalem opbouwen! De muren van de stad onzes Konings mogen niet langer in puin blijven liggen!! Laat ons dadelik met de wederopbouw beginnen— elke gemeente met dat deel, waarvoor zij verantwoordelik is. Van uitstel komt afstel en intussen groeit de schuld aan. Komt, liefhebbers des Heren, leden onzer Kerk, aan het werk! De goede hand onzes Gods zal over ons zijn ten goede. Als de schuld uitgelegd is, mogen wij het hoofd weer vrijmoedig opsteken.

Ik heb nog meer in de pen. Maar voor ditmaal genoeg—of liever, moge het nooit meer nodig zijn, dat er over deze zo pijnlike zaak zal worden geschreven! Moge het volgende woord een blij "Halleluja!" zijn.

Nog een enkel woordje. Ons Weeshuis is opgericht. Het is een geloofsonderneming. Ons Weeshuis heeft de voortdurende ondersteuning onzer leden nodig. Laat ons bidden voor ons Weeshuis, maar tegelijkertijd aan het Weeshuis onze gaven niet onthouden—geld of produkten. Stuur, wat gij hebt; hoe gering de gave ook zij, de gave zal welkom wezen. Alle giften worden in ons blad erkend. Uw Ouderling, Predikant, of Ds. Grobler te Krugersdorp zal alles in dankbare ontvangst nemen. Een Weeshuis, in dit geval ons Weeshuis, verdient algemene en ruime ondersteuning.

DE NAVOLGING VAN CHRISTUS.

III.

Dit boek lezende, treft ons telkens de mensenkennis waarover de schrijver beschikt. En dat bij zo weinig aanraking met de eigenlike wereld buiten het klooster! Maar misschien is juist zijn betrekkelike afzondering medewerkende faktor geweest tot zijn mensenkennis. Wat toch verstaan we onder mensenkennis? Niet een zekere hoeveelheid kennis over de mens, nog minder een bekend zijn met vele mensen, zodat hoe meer mensen iemand spreekt, des te beter mensenkenner hij zou moeten zijn. Dit is het volstrekt niet. Mensenkennis is daar, waar men een mens "kent", d.i. doorgrondt, de drijfveren achter zijn handelingen, de motieven achter de motieven verstaat. Het komt hier alles aan op de kennis van het hart des mensen. Van Jezus staat geschreven: Hij vertrouwde zich hunner niet, want Hij wist wat in de mens was. En de discipel, die omgang heeft met Jezus, hem navolgt, het mensenhart door Hem leert zien en er in doordringen, leert ook enigermate de mens kennen en zal in staat zijn iemand te openbaren aan zichzelf, zoals Thomas van Kempen dit kon. Hij wist: "De nederige kennis van u zelven is een zekerder weg tot God dan het diepe onderzoek der wetenschap." De socratiese weg van het Ken u zelven. De christelike weg van het tot zichzelf komen der in-het-vreemde-land verloren ziel.

Als het U gaat zoals mij, hebt gij een hekel aan het spreekwoord: wees vertrouwd en vertrouw niemand! Want in toepassing van deze wijsheid lopen we gevaar velen ten onrechte te wantrouwen. Is dit een van de wijze grondstellingen, waarop onze samenleving is gebouwd? Toch, hoe tegen de borst stuitend dit spreekwoord ook is, heeft de wijze van de Agnietenberg geen gelijk als hij vermaant: "Sla geen geloof aan ieder woord of iedere ingeving, maar laat alles bedachtzaam en kalm overwogen worden naar de wil van God." En dan: "Ach, dat lichter het kwade dan het goede van een ander geloofd en gesproken wordt. Maar de volmaakten, zij schenken niet licht geloof aan wat hun de eerste de beste vertelt, omdat zij kennen de menselike zwakheid, welke neigt tot het kwade en in woorden zo dikwerf struikelt." Ja, zo is het helaas in onze averechtse wereld: het kwaad dat ons van de naaste verteld wordt, brieven we o zo graag over, soms met heimelik genoegen. Meestal nog geweldig vergroot! Wij, braven, spreken er schande van! Intussen spreken we er van. En hoe onbarmhartig zijn we in het ontdekken van de splinter in het oog van onze broeder! Maar de balk die er in ons eigen oog is......? Ik las eens een mooi woord en ik denk dat het geheel in de geest is van Thomas, omdat het een woord is naar het gevoelen, dat in Christus Jezus was: "Schrijf het kwade van de naaste in zand, maar het goede beitel dat in marmer." Van Jezus verhaalt een legende dat Hij eens, met zijn discipelen wandelend, een dode hond zag liggen. De discipelen zeiden toen: "Wat een afschuwelik dier," maar de Heer antwoordde: "Ja, maar wat heeft hij mooie tanden."

Het hart des mensen is onderhevig aan allerlei verkeerde neigingen. Of in de taal van Thomas: Van allerlei ongeregelde neigingen. "Zo menigmaal een mens een kwalik getoomde begeerte naar iets koestert, terstond wordt hij onrustig van binnen. De hoovaardige en de geldgierige rustên nooit, de arme en nederige van geest wandelen in volheid van vrede."

Is er geen echte levenswijsheid in het zinnetje, dat dan volgt: "De mens, die nog niet volkomen in zich zelven gestorven is, wordt haast verzocht en overwonnen in kleine en niets beduidende dingen." Is dat niet volkomen waar dat het meestal de kleine, nietige (vooral in het aangezicht van 's levens Ernst, nietige) dingen zijn, waardoor we ons leven èn dat van anderen zo dikwels bederven? Wie niet meester is, is slaaf. We beginnen met niet te willen laten, ach, we eindigen met niet meer te kunnen. Zoals dit 't geval is met 'n dronkaard. Maar zo is het met ieder, die overheerst wordt door zijn begeerlikheden. En het zijn de kleine duiveltjes in het regiment van Satan, die hun grootste overwinningen maken en talloze slachtoffers slaan! En is niet sterker, die zich zelven overwint dan die een stad inneemt? Maar laten we nog eenmaal Thomas horen: "Wie zwak is in de geest en nog enigermate vleselik en overhellend tot zinnelike dingen, zulk een kan bezwaarlik zich gans en al losmaken van aardse begeerten. En daarom heeft hij zo dikwerf droefenis, wanneer hij zich iets ontzeggen moet; ook wordt hij licht gemelik gestemd, als iemand hem in de weg treedt. Heeft hij echter zijn begeerten opgevolgd, terstond wordt hij bezwaard door een schuldig geweten, wijl hij zijn hartstocht heeft ingewilligd, die hem toch geen schrede nader brengt tot de vrede, die hij zoekt. Daarom in het bestrijden onzer hartstochten wordt de ware vrede des harten gevonden, niet in hun slaafse inwilliging. Geen vrede is er alzo in het hart van de vleselike mens, noch in de mens, die geheel opgaat in uitwendige dingen, die vrede is er enkel in hem, die met grote ijver verkeert in het geestelike. Een Duits spreekwoord zegt: In het doen van een zondige daad is ogenblikkelike voldoening, maar een lang verwijt; naar het woord van de dichter Schiller: "De waan is kort, 't berouw is lang."

Ik heb eens een voortreffelike preek gehoord over "Het Ware en het Valse Roemen", onderwerp uit de tekst 2 Cor. 10 : 17: "Doch wie roemt, die roemt in den Heere." Welnu, ik meen dat er stof voor wel 2 of 3 preken te vinden is in dat hoofdstuk van ons boekje, waar Thomas het zijne zegt over de valse roem (H. VII). En hoe schoon, die telkens terugkerende daling in de rythme golving, alsof hij wilde zeggen, men moet afdalen om tot de ware roem in God alleen te komen: "Beroem u niet op rijkdom, zo gij die bezit, noch op vrienden, omdat zij machtig zijn, maar roem in God, die alles schenkt en boven alles, nog zichzelven schenken wil.

Verhef u niet op forse bouw of schoonheid van uw lichaam, een lichte krankheid kan alles bederven en misvormen.

Behaag u zelven niet in uw bedrevenheid of talenten, opdat gij Gode niet mishagen moogt, wien het al is toe te schrijven wat gij van nature goeds mocht hebben. Houdt u niet voor beter dan anderen, opdat gij niet misschien voor slechter gerekend wordt bij God, die weet wat in de mens is."

Wat baat het of we ons verhoovaardigen, Gods oordeel is anders dan dat der mensen. Bewaar de nederigheid door van anderen het betere te denken. Geen schade als we ons beneden allen stellen, maar veel schade zich boven éen te stellen. "Bestendige vrede woont bij de nederige, maar in het hart van de hovaardige is gedurig naijver en ergernis."

Is het niet een ontdekkend boek van een ontdekkend schrijver, die de mens kende omdat hij zichzelven kende; die zichzelven kende omdat hij Jezus kende? Is niet overal in Zijn woord een echo van Jezus' woord?

En: Waar' het niet een bitt're hoon
twijfel te voeden aan zijn heilge woorden
tot ons gericht, zo rustig en zo schoon?
(F. van Eeden.)

(Wordt vervolgd.)

G. E. ALERS.

GEEFT DE KEIZER WAT DES KEIZERS IS EN GODE WAT GODS IS.

(Matth. 22 : 21).

Daar waren ten tijde van Jezus in het Joodse land twee politieke partijen. De ene partij, de Herodianen, wensten trouw te blijven aan Herodes als de van Rome aangestelde vorst, en daardoor onderdanig aan de Romeinen. Daarentegen waren er velen die op een gelegenheid hoopten om tegen de Romeinen op te staan om de onafhankelikheid te herkrijgen. De Herodianen zien in Jezus een man die een opstand verwekken zal tegen Rome. De Farizeeërs zien in hem iemand die hen en hun voorschriften niet eert, die hun macht en invloed bij het volk afbreuk doet. Zij, de Farizeeërs, houden nu raad hoe zij Hem verstrikken zullen in zijn rede, en zij vinden een zeer goed plan. Zij zenden tot Hem van hun discipelen met de Herodianen, met de vraag: Is het geoorloofd de keizer schatting te geven of niet? "Zullen wij geven of niet geven?" Deze vraag wilde zeggen: Zijt Gij voor opstand tegen de keizer of zijt Gij daartegen? Want de belasting aan de keizer was het teken van hun onderworpenheid en van hun onderdanigheid. Hielden zij op die te betalen, dan betekende dit opstand tegen de keizer. Nu willen zij Jezus noodzaken Zich uit te spreken op dit punt en als Hij zich uitspreekt kunnen zij hun voordeel daarmee doen, want als Jezus zou zeggen: Ge moet geen belasting betalen, dan zijn de Herodianen daar om hem te gaan verklagen bij Herodes en te zeggen: Deze man predikt oproer, en als Hij zou zeggen: Ge moet de belastingen betalen, dan kunnen de Farizeërs hem aanklagen bij het andere deel van het volk dat een opstand begeert en zij zullen zeggen: Wat hoort ge hem nog, want hij is een Herodiaan?

Maar Jezus kent hun boosheid en Hij zegt: "Gij geveinsden, wat verzoekt gij mij? Toont mij de schattingpenning." Hij zeide: Wiens is dit beeld en dit opschrift? En zij zeiden tot hem: Des Keizers. Toen zeide Hij tot hen: Geeft dan de Keizer wat des Keizers is en Gode wat Gods is.

En zij dit horende, verwonderden zich en hem verlatende, zijn zij weggegaan.

Het is duidelik waarover zij zich verwonderen. Zij verwonderen zich over wat in hun ogen is de knapheid en handigheid waarmee Jezus hun vraag schijnt te ontduiken. Zij dachten Jezus voor een geval te plaatsen waarin hij kiezen moest tussen twee antwoorden en waarbij geen halve uitlegging of verklaring mogelik was, en nu zien zij zich daarin bedrogen; zij zien dat Jezus een antwoord geeft dat Hem niet in botsing brengt met de overheid en ook geen schade doet aan Zijn invloed bij het volk. Verwonderd gaan zij weg.

Wat is dan de betekenis van deze woorden?

Jezus kwam om de mensen Godsdienst te leren, maar Hij mengde zich niet direkt in hun politiek. Want de mens die Godsdienst heeft geleerd, de mens die achter Jezus aan God dient, die mens heeft een richtsnoer waarnaar al zijn handelingen worden gericht, hij heeft in zich éen enkele bron waaruit al zijn daden en gedachten opwellen. De mens die godsdienst weet, hij weet hoe te leven, hij weet ook te handelen in de politiek. De mens die godsdienstig weet te leven, heeft niet twee dingen te leren, zijn godsdienst en zijn politiek, neen, bij hem is de politiek ook godsdienst, het is een klein onderdeel van zijn godsdienstig leven. Op de vraag dus of de Jood de belastingpenning moest betalen of niet, geeft Jezus hen een antwoord, dat deze politieke kwestie opheft tot het godsdienstig leven. Geef de keizer wat des keizers is en God wat Gods is.

We hebben dus te vragen: Wat is van de keizer en wat is van God? Waar had God recht op en waar had de Romeinse keizer recht op?

Op de penning was het beeld en het opschrift van de keizer. Dit wilde niet zeggen dat die penningen, dat het geld aan de keizer behoorde, maar het betekende dat het gehele Joodse land aan hem behoorde, dat hij meester was niet alleen over hun geld, maar over alles in hun land, over hun bezittingen, over hen zelf, over hun doen en laten. Zijn beeld en opschrift op die penning wou zeggen dat de Joden zijn onderdanen waren, dat zij te geven hadden wat hij eiste en te doen wat hij beval.

Doch wat was Gods eis van de Joden? De Joden waren Zijn volk, hadden hun wetten van Hem ontvangen, hadden hun land gekregen van Hem, werden geregeerd door priesters, geleerd door Hem en vermaand door profeten, gezonden door Hem. Het was Gods volk dat als kinderen door Hem was geleid en geleerd en waarvan Hij gehoorzaamheid eiste. Wat Hij verlangde moesten zij geven en wat Hij beval moesten zij doen. Dus eiste de keizer van de Joden dezelfde onderdanigheid welke God van hen eiste. De keizer zette zijn beeld en zijn opschrift op het Joodse volk en hij zeide: Gij behoort aan mij.

En God had Zijn beeld en Zijn opschrift op het Joodse volk gezet en gezegd: Gij behoort aan mij. God en de keizer eisten ieder voor zich hetzelfde. Wie had nu recht? Wat voor recht had de keizer? Wat had hij gedaan voor de Joden? Wat hadden zij aan hem te danken? Hij kende niet hun taal, hun godsdienst, hen zelf. Hij was een vreemdeling die zijn dienstknechten zond om te overheersen de Joden ten kwade. Geef dan de keizer wat des keizers is. Wat was des keizers? Niets. En geef Gode wat Gods is? Wat was Gods? Alles.

Het was waarschijnlik Jezus' bedoeling en zijn ondervragers hebben het wel verstaan, want als Jezus later voor Pilatus staat, zeggen zijn beschuldigers: Hij verbiedt de keizer schattingen te geven. (Luk. 23.) Dit wilde ook de vrome Jood. Geen volk dat God diende kan niet de keizer dienen, want de wetten van God en de wetten van Rome waren niet gelijk. Wat dan? Moesten zij opstaan tegen de keizer? Een oproer beginnen, een oorlog tegen dat geweldige rijk? Als zij God hadden gediend, hadden zij daardoor vanzelf opgestaan en God zou hen wel de overwinning hebben gegeven. Denk maar aan de Makkabeen, denk aan de Geuzen, denk aan de vrome helden van alle eeuwen.

Dat wou de vrome Jood. Zij wachtten slechts op de aanvoerder die komen zou op de Messias. Als Johannes de Doper geboren is, zegt zijn vader

Zacharias met het oog op de komende Verlosser: De God Israels heeft bezocht en verlossing teweeggebracht Zijner volke, namelik een verlossing van onze vijanden en van de hand aller dergenen die ons haten, dat wij verlost zijnde uit de hand onzer vijanden, Hem dienen zouden zonder vreze. (Luk. 1.) Anna in de tempel als zij Jezus gezien had heeft insgelijks de Here beleden en sprak van Hem tot allen die de verlossing in Jeruzalem verwachtten. (Luk. 2.) De Emmausgangers op de weg met Jezus zeggen als zij over Hem spreken: En wij hoopten dat Hij was degene, die Israel verlossen zou. (Luk 24.) En de dag van de hemelvaart vragen zij die te samen gekomen waren: Here, zult gij in dezen tijd aan Israel het koninkrijk weder oprichten. (Hand. 1.)

Doch het volk heeft Jezus niet als de verlosser herkend, want Hij sprak niet naar het hart van het volk. "Niets van den keizer," dat wilden velen, maar "alles van God," dat wilden slechts weinigen. Daarom is het volk Hem niet gevolgd, zij hebben hun rechtmatige koning niet willen hebben en toen zij moesten kiezen tussen Hem en de keizer, riepen zij aan Pilatus: "Wij hebben geen koning dan den keizer." (Joh. 19.) Ach, toen het er op aankwam waren de meesten Herodianen en zij hebben de keizer de schattingen betaald. Het hart van slechts weinigen droeg het opschrift en het beeld Gods, maar de grote meerderheid droeg dan nog liever het opschrift en het beeld van de keizer.

Wie het beeld Gods in zijn ziel draagt wist het beeld des keizers daarin uit. Wie dat beeld Gods in zijn ziel niet heeft, zal dragen de afbeeldingen en opschriften van zijn onderdrukkers.

N.

UIT ANDERE BLADEN.

Staatsloterijen nogeens.—Laatst hebben wij daarop gewezen, hoe Europese landen, waar staatsloterijen ingevoerd zijn, weer van het euvel zoeken af te komen. Daaromtrent schrijft "De Standard' (het Antirevolutionair blad in Holland) het volgende:

Met instemming wijzen wij op de aandrang in het Voorlopig Verslag tot het tegengaan van het op steeds brutaler wijze uitlokken van het publiek om aan loterijen deel te nemen. Het bleek, dat de bestaande wet dit grote euvel niet kan keren. Het wordt hoog tijd dat de Regering overweegt hoe het kwaad van dit boze spel het best zou zijn te bestrijden.

Een verwijzing naar de Staatsloterij, zoals men in het verslag dat waagt, heeft geen zin. Het is geen zin. Het is een zeer vreemde wijze van doen, als een overheid, om de speelzucht te keren, zelf de gelegenheid tot het kansspel biedt en zelf in het beloven van grote prijzen de speelzucht prikkelt.

Zeide men voorheen, dat deze staatsloterij noodzakelik is, omdat het publiek toch spelen wil en dat het zonder de Staatsloterij wordt overgeleverd aan particuliere loterijen soms van bedenkelike aard, dit argument is door de praktijk van de laaste tijd van al zijn kracht beroofd.

De particulier weet de overheid te overtroeven.

Afschaffing van de Staatsloterij en een krachtig keren van het loterijkwaad, zoals zich dit in de laatste tijd openbaart schijnt ons de juiste weg.

Tot zover "De Standaard." Een ieder zij gewaarschuwd. Niemand zette toch zijn naam op de petities, die ten gunste van Staatsloterijen cirkuleren.

'n Predikante Konferentie wordt (D.V.) te Bloemfontein gehouden van 16-19 Jan. e.k., vooral met het doel om de vraagstukken, die in verband met de Hickson-beweging zo prominent op de voorgrond zijn getreden, te bespreken. De gevoelens daaromtrent zijn zeer verdeeld. Of men op de Konferentie tot eenstemmigheid zal geraken?

Ds. A. I. Steytler, emeritus predikant te Kaapstad, is aldaar op Zondag, 17 Des. l.l. in hoge ouderdom overleden. Gedurende 52 jaren heeft hij de Kaapse Kerk aktief gediend. Hij was zeker wel een der geleerdste en welsprekendste predikanten der Kaapse Kerk. Die oude vader was steeds zeer gekant tegen het gebruik van de Afrikaanse taal in de kerk, en hij heeft er meermalen tegen gewaarschuwd. Velen hebben zijn opstreden in dezen hem kwalik genomen. Tot aan zijn dood toe bleef hij belangstellen in al de arbeid der kerk, voor wie zijn heengaan een groot verlies betekent.

Geen rechtgeaard ouder denkt er aan, om zijn kinderen verstoken te laten van die opvoeding, welke voor hun lichamelike en verstandelike vorming nodig is. Datzelfde behoort te gelden, en dan in nog veel sterkere mate, van de godsdienstige en de zedelike opvoeding.—Bavinck.

DIENSTEN VAN Ds. P. S. GROBLER.

21 Jan.: Nachtmaal te Standerton. Zaterdagmorgen, 20 Jan., om 10 uur, Kerkeraadsvergadering.

4 Febr.: Nachtmaal te Memel. Zaterdag, 3 Febr., Bazaar, Kerkeraadsvergadering.

11 Febr.: Nachtmaal te Volksrust, aanneming, Kerkeraadsvergadering, gekombineerd met Standerton.

Ds. JAC. VAN BELKUM.

13 en 14 Jan. 1923: Nachtmaal te Ermelo.

20 en 21 Jan.: Nachtmaal te Chrissiesmeer.

27 en 28 Jan.: Nachtmaal te Trichardsfontein.

4 Febr.: Te Heidelberg om 10 v.m. en 's avonds 7.30. Dienstdoende ouderling: Br. D. J. Strijdom, diaken O. A. Strijdom.

11 Febr.: In de wijk van Br. L. J. Labuschagne.

11 Febr.: Te Heidelberg 10 uur v.m. en 's avonds 7.30. Dienstdoende ouderling: Br. N. G. J. Jacobs.

25 Febr.: In de wijk van Br. B. J. Smit.

KENNISGEVING.

De Redaktie van de "Hervormer" is samengesteld als volgt:

Hoofd Redakteur: Ds. Jac. van Belkum, adres Jacobstraat, Heidelberg. Aan hem moeten alle stukken gezonden worden voor de zesde (6e) van elke maand; opname van later ingekomen stukken kan niet worden verzekerd.

Ds. G. E. Alers, adres Kinrosstraat 46, Germiston. Aan hem moeten alle preeken en andere stichtelike bijdragen worden gestuurd voor de vijfde (5e) van elke maand.

Ds. D. F. Erasmus, adres Ventersdorp. Aan hem moeten alle stukken uit andere bladen of boek aankondigingen gezonden worden ook voor de vijfde (5e) van elke maand.

Ds. A. J. Barger, Scriba van de Algemene Kerkvergadering, adres Langstraat, Middelburg, Tvl. Aan hem moeten alle officiele berichten worden gestuurd, ook voor de vijfde (5e) van elke maand.

Aan de Administrateur de heer J. L. Th. Roorda, postbus 444, Johannesburg, moeten gezonden worden alle advertenties van geboorte, huweliken en sterfgevallen eveneens voor de vijfde (5e) van elke maand.

Alle medewerkers en alle inzenders worden zeer beleefd verzocht aan deze kennisgeving hun aandacht te geven, en vooral te letten op vroege inzending van hunne stukken, opdat 't blad geregeld en op tijd kan uitkomen.

DE MELAATSEN.

Van de Mediese Superintendent, Leproze Gesticht, Pretoria, aan Ds. H. D. van Broekhuizen, 151 Kleinscheiding str., Pretoria.

Waarde Heer,

Mits deze heb ik de eer de ontvangst van u tjek van £40 aan de melaatsen te erkennen, en wens, namens de patienten de gemeente van de Hervormde Kerk hiervoor hartelik te bedanken.

Ingesloten gelieve officiele kwitantie te vinden.

Hoogachtend, de uwe,
F. W. DE VOS,
Mediese Superintendent.

KOSTERS EN ORRELISTE.

Behalwe die Predikant en Kerkeraad, is daar twee mense in ons kerk, wat onmisbaar is, namelik die koster en die orrelis. Altwee doen goeie en noodsakelike werk—net jammer dat hulle meermale so min aanmoediging en waardering krij. Ek haal mij hoed af vir al ons goeie kosters en orreliste. Hulle verdien, behalwe die klein geldelike vergoedinkie, wat hulle ontvang, ons dank.

Eers 'n woordjie oor die koster.

Die koster het veral twee pligte. Die eerste is om die kerkklok te lui. Ons moenie ligsinnig hieroor denk nie. Dis 'n baie vername plig hierdie. Elke keer, as ek die kerkklok hoor lui, is dit ver mij, of ek daarin die uitnodigende liefdestem van die Here beluister. Die kerkklok verdien ons eerbied. 'n Predikant het eendag aan sij koster gesê: "Man, jij preek deur jou kloklui baie mooier as ek." Dis mooi en treffend gesê. Dis baie aandoenlik om op 'n stille Sondagmôre of -aand die lieflike kerkklokstone oor die rustige dorp te hoor ruis.

Ons kosters moet tog hieraan denk. Hulle preek, wanneer hulle kloklui en hulle moet tog die klok mooi lui.

Die tweede werk van die koster is om die kerk skoon en rein te hou. Die kerkgebou is aan die diens van die heilige God gewij en in Sij Heiligdom moet daar nie stof lê nie. Dit strek die Here tot oneer, dit ontsier Sij diens en dit ontstig die mense. Die Huis, wat aan die diens van die Here gewij is, moet skoon, sindelik en rein gehou word. Die heiligheid van die Here, wat daar aanbid word, eis dit.

Ek het al meermale en in meer as één kerk baie stof sien lê. Wanneer ek dit sien, voel ek altijd verdrietig. Stof en die diens van die Here is twee dinge, wat nooit kan saamgaan nie. Die diens van die Here eis opregtheid en die Huis, waarin die Here gedien word, reinheid. Laat al ons kosters tog daarnaar streef om Gods Heiligdom so skoon en rein as moontlik te hou.

'n Kort woordjie oor ons orreliste.

Ek gaan hier nou nie uitwei oor die belangrijke plek, wat musiek in die erediens inneem nie. Dis onnodig vir die, wat hulle Bijbel ken. Ek wil net dit sê, dat ons goeie orreliste baie bijdra tot die eer en verheerliking van God.

Die vernaamste plig van die orrelis is om die sang van die gemeente te lei. Wanneer hij nou 'n gesang speel, dan moet hij dit speel in die gees van die gesang. Met gevoel. Sij vóórspel, vóór die diens begin, moet daarop bereken wees om die gemeente in 'n gewijde stemming te breng. En sij naspel, as die kerk uitgaan, moet 'n naklank van die preek wees. 'n Orrelis, wat hiermee rekening hou, preek ook. En die mense hoor sij boodskap. Dit maak diepe indruk. Dit gee wijding aan die diens. Dit inspireer die prediker.

Ek het eendag in 'n seker kerk gesit. Die eerste psalm wat die predikant opgee, was Ps. 103:8—

"Gelijk het gras is ons kortstondig leven,
Gelijk een bloem," enz.

Nooit sal ek vergeet die aandoenlike en aangrijpende manier, waarop die orrelis dit op die groot kerkorrel gespeel het nie. Dit het op mij en seker baie meer ander 'n diepe en onuitwisbare indruk gemaak. Dit was 'n preek op sigself. As ek al lank die preek van die predikant vergeet het, sal ek daardie preek van die orrelis nog onthou.

Ons liewe orreliste doen 'n edele werk. Mag dit hulle nooit aan besieling ontbreek nie! Laat ons hulle waardeer en laat ons Kerkerade sorg vir 'n goeie orrel (al is dit klein) in die kerk. David sê in Ps. 150, dat ons die Here met allerlei musiekinstrumente moet loof, ook met die orrel—"Looft Hem met snarenspel en orgel." En as ons die Here met 'n orrel wil loof, dan moet dit 'n goeie orrel (of orreltjie) wees. Wat ons in die diens van die Here gebruik, moet goed wees. Ons mag nie ou halfslijt goed aan die diens van die Here wij nie! Ons beste is nog nie goed genoeg vir die Here nie. Die gereedskap van die Huis van die Here moet sonder gebrek wees. 'n Mooi, skoon kerk en 'n welingerigte erediens het 'n baie veredelende invloed op die gemeente. Dit hef op. Daar is stof n disharmonie genoeg in die alledaagse lewe—ons wil dit nie in die kerk hê nie!

Die Here seen al ons kosters en orreliste! Mag hulle altijd getrou en met toewijding hulle roeping vervul.

E.

Oujaarsdagaand, 1922.

AVONDMAALSVIERING TE VENTERSDORP.

De gemeente heeft weer feest mogen vieren. De feestdagen zullen in blijde herinnering blijven voortleven. De diensten werden alle door Ds. Erasmus waargenomen. Zaterdag namiddag preekte Ds. Erasmus naar aanleiding van Richt. 2:5—"Daarom noemden zij de naam dier plaats Bochim; en zij offerden aldaar den Heere;" onze Avondmaalsviering moet niet zijn een Bochim van berouw en verootmoediging, zonder boete en bekering tot God, maar een Gilgal van verbondsvermindering met God. 's Avonds preekte Ds. Erasmus over Amos 4:12. Bij die gelegenheid maakte onze geliefde leraar aan de gemeente bekend, dat hij voor het beroep naar de Ned. Herv. of Geref. Gemeente Barberton bedankt had. Tranen van dankbaarheid vloeiden vrij. De banden tussen leraar en gemeente, die reeds zo hecht zijn, werden nog nauwer toegehaald. Het uur die avond in de kerk doorgebracht, zullen wij niet kunnen vergeten. Zondagmorgen preekte Ds. Erasmus naar aanleiding van 2 Sam. 15:23, 30, over de kedrons van beproeving in het leven; 's namiddags over Luk 9:62—"Niemand, die zijn hand aan de ploeg slaat, en ziet naar hetgeen achter is, is bekwaam tot het koninkrijk Gods"; en 's avonds over Luk 2:7—"Geen plaats" voor Jezus (kerkpreek). Verblijd en bemoedigd mochten wij na de feestviering huiswaarts keren.

Ouderling R. A. Buitendag heeft, na een diensttijd van bijna 30 jaren, wegens klimmende ouderdom zich genoodzaakt gezien als ouderling te bedanken. Hij heeft de gemeente en de kerk trouw gediend. Geen opoffering of zelfverloochening was hem te groot, waar het de belangen der

gemeente of die der kerk gold. De Here geve hem een vredige levensavond! En moge hij ook ervaren, dat het, voor wie de Here vreest, ten tijde des avonds licht is.

◆

NACHTMAALVIERING TE POTGIETERSRUST.

Op 23 en 24 December had ons Nachtmaalviering waartoe tot ons overgekomen is onse nieuwe leraar Ds. W. P. J. Poen. Sijn Eerwaarde is al vroeg in die week hier aangekom om kennis te maak met die gemeente, en ook hiusbesoek te doen. Saterdagmiddag bij die voorbereidingsdienst nam Sijn Eerw. tot teks Jes. 40, vs. 4. Nieuwe Kerkeraad werd voorgestel alsook drie jonge lidmaten. Sondagmôre nam Sijn Eerw. tot teks Jes. 40, vs. 9. Sondagnamiddag was die teks Jes. 7, vs. 14. Twee kinderen werd gedoop. Sondagaand was die teks Genesis 19, vs. 14. Sijn Eerwaarde heeft voorwaar seer ernstig gepreek, hetwelk een diepe indruk op allen heeft gemaak. Die ernstige woorden door Sijn Eerwaarde gesproken sal lang in die geheuge blij van diegene die het voorreg had Sijn Eerw. te hoor. Die volgende nachtmaalviering is bepaald op die laaste Sondag in Mei a.s., wanneer die jaarlikse basaar ook gehou sal word.

J. J. DE BEER,
Scriba.

◆

Het spijt ons te vermelden dat de gezondheidstoestand van Prof. Dr. Engelbrecht, die Zaterdag l.l. in 't Z.A. Hospitaal te Pretoria voor blindedarmontsteking werd geopereerd, vrij-ernstig is, alhoewel bij 't ter perse gaan van deze uitgave, gelukkig, 'n kleine verbetering in de toestand mocht worden gekonstateerd.

◆

Het is het grootste bewijs van liefde, dat wij iemand geven kunnen, wanneer wij voor hem spreken tot de Here Jezus Christus.—Pyle.

HERV. WEESHUISFONDS. DESEMBER, 1922.

Herv. Sondagskool, Zeerust	£1	2	6
Mnr. Douw v. d. Merwe, Lichtenburg ...	1	1	0
Maria, Tryna en Danie van Wijk, Modderfontein, Krugersdorp	0	17	0

N.B.—Goedere kan gestuur word aan: Ds. P. S. Grobler, Herv. Pastorie, Krugersdorp.

Modderfontein, P.K. Jachtfontein,
19 Des. 1922.

Ds. Grobler, Krugersdorp.
Seer Geagte Ds.,

Daar ons nog altijd ons gifte naar Langlaagte Weeshuis gestuur het, wil ons dit die keer naar ons eië Hervormde Weeshuis stuur, want dit is ons 'n groot voorreg om 'n eië weeshuis te hê.

Daarom stuur ons die gering gift van 17s. naar u, hopende dat dit 'n paar wesies se harte blij sal maak.

Verder hoop ons om ons geld, wat ons elke jaar bijmekaar maak, deur die hoendereiers wat Sondaë inkom te verkoop gereeld op te stuur.

Met die beste wense vir die weeshuis, blij ons,

MARIA, TRIJNA en DANIE v. WIJK.

N.B.—Sulke briewe publiseer ons graag, om 'n goeie voorbeeld te gee om geregeld elke week vir die weeshuis te werk.

P.S.G.

◆

HIJ KOMT ALS EEN LENTE.

(Sonnet.)

Zoele winden waaien over 't dorstig land.
De zon stooft gelig-goud de groene aren,
Milde regen door-ruischt haar blonde haren:
Het leven heeft de doodschheid overmand.

Nu twijgen neigen onder zware blaren
En zachte stemmen fluistren melodieën,
Doorweven van Gods liefdes harmonieën—
Lofgezangen langs al d' oevers varen.

Onder streeling Uwer zachte Handen
Gaan knoppen zwellen, wijken al de wanden.
Wat Gij aanraakt wordt puur en glanzend goud

O! Waar Gij komt, daar bloeien de seringen,
Een nieuwe Dag gaat dagen, velden zingen—
Uw Voetstap draagt het licht door 't donkerst
woud.

G. E. ALERS.

INGEZONDEN.

Dit stuk, bestemd voor de Almanak, was daarvoor minder geschikt en wordt daarom in de koerant geplaatst. Red.

WelEerw. Heer,

In vergelijking met de opgave van 't vorige jaar moest deze opgaaf zijn als volgt:

Lidmaten opgave vorig jaar 721
– 19 vertrokken.
+ 15 ingekomen.
+ 53 aangenomen.
———
= 770 einde 1921.

Mijn opgaaf is 694. Waarom? 't Verschil van 76 zit hierin: "dat er velen vertrokken zijn zonder attestaat en anderen overleden, waarvoor in de vorm geen voorziening is gemaakt. En dan geef ik nog maar de opgaaf van 't register. Toen we in April de opgaven der afdelingen, volgens opgave van de Kerkeraadsleden opsomden, kregen we maar 'n getal van 608; dus nog 86 minder als deze opgave volgens 't register tot einde 1921. In 't register kan ik alleen 'n aanmerking maken van vertrek zonder attestaat of overlijden maken van hen die ik van nabij ken. De opgaven van de verschillende afdelingen bevatten die biezonderheden niet. Ik zou mij presies aan die vraag in de vorm kunnen houden, maar dan is 't gevaar daar dat de Gemeente door de finansiële kommissie te hoog wordt aangeslagen. Dit wordt 'n gewetenszaak voor 'n scriba ,zodat men werkelik niet weet, wat is hier eerlike plicht. Als men zeker is van vertrek zonder attestaat en van overlijden van lidmaten, kan men dit niet voorbijzien; als men antwoorden wil volgens de vorm, dan komen eerlikheid en plicht met elkaar in strijd. Om die reden durf ik ook geen zieletal op te geven. Ik heb al dikwijls hierover gesproken op kerkeraads- en gemeentevergaderingen, maar tevergeefs. Vormen, volgens 't model van 't lidmaten-register uitgemaakt + kolom voor kinderen + de aanmerkingskolom voor overlijden enz., maar óf onleesbaar of verkeerd ingevuld terug ontvangen; sommige lijsten zonder volledige voornamen; in de meeste gevallen zonder de (geboren) familienaam van de zusters.

'n Goed plan zou 't zijn als elke scriba bij de kerkviering 'n les daarin zou geven aan de oudere broeders; maar 'n scriba z'n tijd is dan bezet en men krijgt nooit ál de kerkeraadsleden daarvoor bij elkaar. Ook moeten al de kerkeraadsleden erop aandringen en leraars en scriba's samenwerken dat lidmaten niet zonder attestaat aankomen of vertrekken. Ik ben hier wat uitvoerig geweest, omdat die opgave jaarliks mijn geweten geweld aandoet.

H. W.

Transvaalse Uniwersiteitskollege,
Pretoria, 7 Des. 1922.
Mnr. die Redakteur van
die Hervormer,

Dit pas my nie as student om nou al stukke in die Hervormer te skryf nie, maar ek voel my nou, nadat ek die stuk van Sy Eerwaarde Ds. D. F. Erasmus re die Christelike Studente Vereniging gelees het, gedwonge om sulks te doen.

Ek was voornemens om in die Kerkbode die fout te verbeter, maar daar ek in 'n latere uitgawe 'n enigsins beter en vollediger verslag van wat ek gesê het deur J. C. C. gesien het en omdat ek as student myself nie bevoeg ag om in kerkblaaie te skrijf nie, het ek dit daar gelaat.

Voor ek verder gaan, wil ek hier op wys, dat die eerste verslag van Reuter in die Kerkbode in baie opsigte foutief was en dat J. en nie F. Dreyer die bewering sou gemaak het. Dit is ook dieselfde verslag wat die geagte skywer in die Hervormer aanhaal.

Ek het die onderwerp behandel "waaroor die student oor die algemeen nie meer sy verantwoordelikheid teenoor die kerk gevoel nie."

Aangaande die stuk wat die skrywer aanhaal, het ek die volgende gesê, soas ek Ds. Erasmus self met die verskyning van die "Kerkbode" al reeds in kort gesê het, n.l. Ek het nie gesê dat volgens **my** mening die kerk te veel nadruk lê op die kerkleer nie, maar dat dit 'n beswaar is van baie studente. Viral die natuurwetenskappelike studente beweer dikwels, dat die kerk te dogmaties is. Ek het toe met die oog op die beswaar gevra of dit nie beter sal wees om vir studente meer apologetiese preke te lewer en hulle intellektuele besware te help oplos. Ek het daar toe op gewys dat 'n kerk, 'n geloof sonder dogma ondenkbaar is en nie kan bestaan nie en dat dogma 'n vereiste is.

Na ek klaar gepraat het, werd die onderwerp bespreek en toe het een van die studente gesê, dat hy met my verskil waar ek sê dat die kerk te dogmaties is, ens. Toe staan ek op en sê dat ek graag die vorige spreker daaraan wil herinner, dat ek uitdrukkelik gesê het, dat **ek** nie beweer dat die kerk te dogmaties is, maar dat ek gesê het, dat die studente dikwels klae, dat die kerk te dogmaties is.

Ek het hom toe nog weer daaraan herinner dat ek gesê het, dat dogma 'n vereiste is, dat 'n geloof sonder dogma nie kan bestaan nie.

Mnr. die Redakteur, laat my u nog hierop wys, dat die Konferensie gehou werd om die moeilikhede en besware by ons studente te bespreek en om te perbeer om 'n oplossing te kry. Wat ek dus meegedeel het, het ek uit my ervaring en omgang met studente geput.

Onnodig is dit seker om te sê dat ek met die skrywer verskil omtrent die Chr. Stud. Ver., maar dit daar gelaat, alleen wil ek beslis ontken dat "de ijver en energie en werklust van de studenten voor hun vereniging voor de kerk verloren is."

As tydelike reisende Sekretaris van die C.S.V. van 15 Jan. tot 15 Feb. 1922 het ek geleentheid gehad om verskillende hoëre skole in die Tvl. te besoek en daardeur met tientalle van seuns van ons Herv. Kerk in aanraking gekom het, b.v. te Standerton, Volksrust, Bethal, Ermelo ens. en met hulle oor geestelike dinge kon praat.

Ek neem die geagte skrywer nie kwalik nie, waar hy skyn te beweer dat ons meer vir ons vereniging doen en voel dan vir ons kerk, want hy is waarskynlik nie op hoogte van sake nie. Laat ek hier 'n paar feite konstateer. Beide my broer en ek het soveel moontlik met nagmaalsgeleenthede gehelp as ons gevra word. Laas kwartaal het selfs die hele kwartaal lang elke Sondag een van ons die buitedienste vir Dr. van Broekhuizen waargeneem om hom 'n geleentheid te gee die distrik te besoek. Verder het ons op versoek van Dr. van Broekhuizen die Sondagskool in Muckleneuk gereorganiseer. Alles in verband daarmee word deur die studente self gereel en die leiding daarvan is in ons hande.

Dit dien alleen as voorbeeld en is geensins 'n alleenstaande geval nie. Predikante in dorpe waar hoëre skole met 'n tak van die Chr. Studente Ver. is, verklaar dat hulle beste Sondagskool-onderwysers(esse) kom uit die Chr. Stud. Ver.

Verder wil ek nog net dit sê, dat ek nog nooit tevore predikante gehoor kla het, dat die C.S.V. die studente los maak van die kerk, maar die teenoorgestelde en dat dit die strewe van die Vereniging is om in noue kontak met die kerk te bly.

U by voorbaat dankende voor opname,

Hoogagtend,

U diensw.,

T.U.K., Pretoria. J. DREYER.

Dit stuk, bestemd voor het vorig No., is te laat gekomen bij de Redakteur, zodat er geen plaats meer was.

In de Kerkbode van de Nederduits Gereformeerde Kerk schrijft een korrespondent uit Kingsley een brief over die voornaamste dobbelhuis op aarde, n.l., die Aandelemarkt, die Corner House op Johannesburg... Dit lijk vir mij so baie asof daar 'n kleinsielige geesdrif ontstaan het teen die nietige 5/- of 10/- van die arme man, wat hij nou en dan in die staatsloterij sal verloor. Wat daarvan? Die dobbelnes van die groot geldwolwe, wat oorsaak is van al die ellende in ons land, is seker te groot om raak gesien te word? In De Kerkbode word baie geraas oor rijk word deur loterije sonder om daarvoor te werk. Watter werk verrig die Corner House-mense anders dan die versprei van leuënagtige berigte oor die toestand van die aandelemark, om dan deur die kolossale bedrag ander mense te beroof en te besteel.

De Redakteur van De Kerkbode voegt niets daarbij. Wij willen er een voetnootje bij schrijven, en aan de inzender te kennen geven dat wij het geheel met hem eens zijn. De grote zwendel en het geraffineerdste bedrog vindt men juist op de beurzen of "the Exchanges" van geheel de wereld, waar met de spaarpenningen van arme oude mensen, van weduwen en wezen op het gruwelikst wordt gespeeld; daar worden de plannen beraamd en uitgevoerd, om voedingstoffen op te kopen en weer met grote overwinst te verkopen; daar worden sommige mensen en dan nog wel van vreemde rassen, verrijkt en dat wel ten koste van de armen.

Merkwaardig is het dat juist de aktie tegen de loterijen in Afrika is uitgegaan in de voor-oorlogse dagen van de grote mannen op Johannesburg, die zoals ze zeiden en beweerden, jammer waren voor de arme weduwe en wees voor de vrouwen en de kinders van de dagloner wier 5/- of 10/- werd verdobbeld!

Wanneer de Kerk de loterijen wil bestrijden, dan moet zij beginnen om het voorbeeld te geven, en geen loterij van welke aard ook toelaten bij bazaars en gezellige avonden, die worden opgericht om geld bij mekaar te brengen voor de kerk of een of ander liefdadig doel; wil zij de loterijen bestrijden, dan moet zij dat niet doen op utiliteitsgrond, als zorg voor de arme, dat hij niet zijn geldjes moet verdobbelen, of vrees dat men aan die dobbelziekte net zo verkleefd zal raken als een dronkaard aan zijn zoopie of een rooker aan zijn pijp. Zij moet dan de mensen inprenten het gebod: "gij zult niet begeren". De dobbelzucht is zonde daarom, omdat zij ons doet begeren naar meer dan God ons geeft, en daarom moet zij worden bestreden

in elke vorm, ook in die van spekulatie en liefdadigheid. Uit die gruwelike begeerte naar geld, die vooral in Afrika hoogtij viert. komt die lust tot dobbelen en spekuleren voort, en het is de roeping der kerk hiertegen te werken.

NIET VERGEEFS.

Een zwijgende schare
Om donkere bare.
De doode ligt
Met strak gezicht.

Stil dalen er klanken,
Als gleden van ranken
Na regen-weer,
Parelen neer.

Berustend zij hoorden
Zijn troostrijke woorden
Troffen hen niet
Om 't groot verdriet.

Vergeefs zijn die tonen,
Waar rouwenden wonen,
Zonnige dagen
Werden begraven.

Troost kan er niet reiken
Tot wie daar bezwijken
Aan diepe wonde
In doodes stonde.

Maar als gij kunt wachten:
Na dagen en nachten
Komt boven het zaad,
Dat schuil nu gaat.

Niet ledig zal keeren
Het woord onzes Heeren,
Wacht maar uw tyd:
God slechts verbeid!

Het riet nu gebogen,
Richt Hij omhooge—
Het buigend hart
Breekt niet in smart.

G. E. ALERS.

KERSTLIED.

O Jezus, Kind van Bethlehem,
Met Uw klaar kristallen stem,
Dat ik immer hoorde
Naar Uw liefde-woorden.

Jezus, Kind van Gods genade,
In Uw lichte licht-gewade,
's Hemels glorie U omringt,
't Heelal Uw liefde zingt.

Ons, die bevlekt van zonden zijn
Geeft Gij U zelven vlekloos-rein.
Voor U buig ik mij biddend neer:
Ik daaglijks van U bidden leer'.

Gouden Zon-lach om Um hoofd,
Ziet Gij ons van glans beroofd—
Schijn nu met Uw lichten luister
In ons harte diepe-duister.

Om Uw hoofd de hemelglans
Wordt eens bloedige doren-krans
Over kribbe U bereid,
De schaduw van het kruise glijdt.

O Smarte-Kind! O Zaligheid!
Uw weg om ons naar 't kruishout leidt—
In den Kerstnacht weenen wij.
Eerst Uw Morgen vindt ons blij.

G. E. ALERS

VERGADERING VAN DE OOSTELIKE RING.

De 14de vergadering van de Oostelike Ring zal D.V. gehouden worden te Johannesburg op Maandag 2 April 1923, in de kerk te Vrededorp, aanvangende te 10 uur v.m.

De Kerkeraden worden verzocht de hun toegezonden vormen van geloofsbrieven te gebruiken en de namen der afgevaardigden zo spoedig mogelik op te geven, met het oog op het regelen van logies.

Ook worden de Kerkeraden herinnerd aan artikel 55 der Kerkwet. Beschrijvingspunten en voorstellen moeten minstens 14 dagen voor de vergadering bij de scriba van de Ring worden ingezonden.

L. E. BRANDT,
Scriba.

Johannesburg, 1 Januarie 1923.
123 Jutastraat.

OVER BOEKEN.

Proeve van Uitbreiding van de Enige Gezangen om nevens het boek der Psalmen te worden gebruikt.

In deze bundel zijn 51 liederen opgenomen van verschillende Hollandse en Duitse dichters, de meeste waarvan gevonden worden in onze Gezangbundels, behalve No. 15, 19, 21, 22, 24, 28, 30, 31, 38, 39, 51.

Deze bundel liederen, geschikt voor Gereformeerde Kerken en kringen bewijst weer de waarheid van het gezegde: "Een kerk leeft niet alleen van negatie. De Gereformeerde Kerken in Nederland, die als reden harer afscheiding en bestaan o.a. ook opgaven het gebruik der Gezangen in de Nederlandsche Hervormde Kerk, hebben gevoeld dat men niet alleen met de Psalmen de Here kan loven als Christenen.

De keuze der liederen is zeer goed. Die, overgenomen uit onze Gezangen, zijn wel de beste en meest gezongene bij onze dienst; die uit de Vervolgbundel eveneens, ze zijn klassieke liederen, o.m. van Luther en Paulus Gerhard en Tersteegen. Ik mis er het mooie lied; "Komt laat ons voortgaan kinderen" van Tersteegen.

Met de verzamelaars hopen wij, dat deze liederen in de Gereformeerde Kerken van Z.Afrika ook zullen worden gezongen.

Het boekje kost 3/3 en is verkrijgbaar bij de boekhandelaar J. L. van Schaik, te Pretoria.

Die Bergpredikatie. 'n Verklaring van Mattheus 5. 7, deel I (Hoofdstuk 5), deur Dr. C. J. H. de Wet, B.A. predikant bij de Geref. Kerk op Steynsburg. Uitgevers de Nasionale Pers, Beperk, Kaapstad. Prijs 5/- postvrij.

De schrijver van dit boekje, dat met een "Voorwoord" (waarom gebruikt men in Holland en in Z.Afrika zo dikwijls dit Germanisme, inplaats van Voorbericht of Inleiding?) van Dr. J. D. du Toit, de wereld is ingezonden, heeft een verklaring gegeven van de Bergpredikatie in 't Afrikaans. Dit is zeker een zeer prijzenswaardige onderneming, want aan zo'n doorlopende verklaring van deze rede van Christus heeft onze tijd en ook onze kerken in Z.Afrika behoefte.

Hoewel ik over het geheel instem met de verklaring, ga ik niet saam met wat men kan noemen het thema van elk hoofdstuk en vooral niet van de Zaligsprekingen. Ik vind ze te gezocht, te philosofies. M.i. leggen die opschriften iets in die woorden, wat er niet door Jezus ingelegd is.

Overigens is de verklaring duidelik en wat wij in onze dagen nodig hebben prakties. Misschien kon elke afdeling wat korter zijn. Onze natie is niet heel lief voor lange preken en overdenkingen.

Evenals in vele andere dergelijke boeken vind ik ook hier weer een gemis. Waarom niet boven elke afdeling in kleinere letter de tekst afgedrukt. Nu moet de lezer altijd de Bijbel bij de hand hebben of, wat meerdere malen voorkomt, men leest eenvoudig de tekst niet na.

Ik hoop met Dr. du Toit, dat dit boek door velen gelezen wordt en dat er dan aansporing zij voor de schrijver ook van Hoofdstuk 6 en 7 op deze wijze een verklaring geven en te laten drukken.

Met de Kerstdagen en tegen Nieuwjaar komen er gewoonlik vele boeken uit, van meerder of van minder waarde; ook dit jaar zijn er vele nieuwe boeken aan de markt gebracht, sommige waarvan grote waarde hebben.

Onder die van veel waarde zijn o.a. de volgende:

Kerstnummer van De Kerkbode.

Dit is een, wat het uiterlike betreft, een zeer goed verzorgd boek, met vele mooie fotografiën, o.a. van al de Moderatoren van de vier Gefedereerde Kerken van Zuidafrika: Ds. D. S. Botha van de Kaapse Kerk, Ds. Andrew Murray van de Natalse, Ds. A. J. Louw van de Transvaalse en Ds. P. S. van Heerden van de Vrijstaatse Kerk, die ook elk een artikel hebben geschreven. Het boek geeft aan iedereen wat wils, natuurlik op godsdienstig gebied, maar al wat er geschreven is, is de kennisneming zeer waard.

Dit Kerstnummer wordt evenals al zulk soort boeken voor een spotprijs, 2/6 verkocht, en behoort in elk huis van de Gereformeerde kerk gevonden te worden.

De Redaktie komt werkelik eer toe voor de samenstelling van dit Kerstnummer.

Kerstnummer van Die Boerevrou.

Ook een boek wat uitvoering betreft goed verzorgd. Het bevat verscheidene mooie foto's, o.a.

van de verschillende vuurtorens langs de kusten van Zuidafrika. Het geeft behalve de gewone inhoud van het maandeliks uitgegeven nummer nog heel wat nuttige wenken voor Damesmodes, voor Huiswerk, lektuur voor kinders, Raadsels en verslagen van takken van de Vrouwe Federatie.

Het is verkrijgbaar voor 2/- en is geheel in 't Afrikaans geschreven. De drukker is de Noordelike Pers, waar het ook verkrijgbaar is.

Suid-Afrikaanse Boerderij,
Jaarboek vir 1923. Uitgegee deur "Die Landbouweekblad", Postbus 267,
Bloemfontein.

Een boek van zeer grote waarde voor de boerderij, en zijn baas; het heeft een opgave van de publieke vakantiedagen, die men op de plaats niet altijd kent, en, omdat men ze niet kent, dikwijls veel ongerief veroorzaakt; dan een adreslijst van 't Departement van Landbouw en zaken, die men bijna altijd in een jaarboek vindt. Vooral de stukken over boerderij en wat daarmee in verband staat; over huishouding, resepten en ziekten van het vee zijn van grote waarde voor de landbouwer, die een sukses van zijn boerderij wil maken.

Ik kan dit boekje zeer aanbevelen vooral aan onze jongere boeren, die nog niet zo in hun oude gewoonten vastzitten. De druk en de uitvoering zijn uitstekend en doen de uitgevers eer aan.

v. B.

* * *

Tot het kind der wereld komt de Satan met de schijn van het mooie, tot het kind van God met de schijn van het vrome. Hij predikt u een wet, zó dat ge aan het Evangelie geen behoefte hebt. Hij predikt u een evangelie waarbij ge de wet geheel en al verliest. Hij predikt in de gedaante van godzaligheid, staande bij de wijde poort, wijzende op de brede weg die ten verderve leidt.

A. K. Jr.

Eveneens wordt bericht dat de heer M. J. Pos is afgetreden als Scriba van de gemeente Potgietersrust en dat in zijn plaats is gekozen de heer J. S. de Beer aldaar.

VERSLAG VAN DE ADMINISTRATEUR OVER NOVEMBER EN DECEMBER 1922.

	£	s.	d.	£	s.	d
Alg. Fonds. Bijdragen—						
Gem. Chrissiesmeer ...	5	0	0	5	0	0
Wed. Fonds. Bijdragen—						
Gem. Memel	2	4	0			
Gem. Volksrust	1	9	6			
Gem. Ventersdorp	13	13	0			
Gem. Oostrand	0	12	6			
Gem. Trichardts	1	9	0			
Gem. Heilbron	0	15	5			
Gem. Eendracht	2	9	1			
Gem. Marico	25	3	9			
Gem. Bethal	1	3	0			
Gem. Middelburg	24	2	0			
Gem. Potchefstroom ...	21	11	3			
Gem. Heidelberg	2	10	7	97	3	[illegible]
Pred. Bijdragen—						
Ds. Vermooten	7	10	0	7	10	0
Interest—						
C. A. v. d. Plas	6	0	0			
B. Spraggon	34	0	0			
S. Hugo...	4	7	6	44	7	6
Theol. Kweeksch. Bijdragen—						
Gem. Trichardts	9	0	0			
Gem. Chrissiesmeer ...	11	3	4			
Gem. Rustenburg	50	0	0			
Gem. Bethal	1	9	2			
Gem. Ventersdorp	52	11	2	124	3	8
Terugbetaling—						
M. M. J. Basson	20	0	0	20	0	0
Giften—						
J. A. P. Bezuidenhout ...	0	2	6			
F. G. Joubert	1	0	0	1	2	0
Beh. Stud. Fonds. Bijdragen—						
Gem. Eendracht	2	18	6			
Gem. Ventersdorp	1	5	6			
Gem. Potchefstroom ...	4	10	9	8	14	9
Terugbetaling						
D. J. Seymore	4	10	0	4	10	0
Weeshuis. Bijdragen en giften—						
Van diversen	38	10	0	38	10	0
Koomans Fonds—						
Gem. Middelburg ...	1	0	0	1	0	0
Hervormer. Intekengeld				39	17	3

Almanakken	28	11	6
Preekbundel	0	15	0
Vormen	0	1	6
Wetten	0	10	0
Zondagschool Roosters	0	18	0
	£422	14	11

H. J. L. Th. ROORDA.

MEDEDELINGEN VAN DE ADMINISTRATEUR.

Moge 1923 een gelukkig jaar zijn voor alle Predikanten, Kerkeraden, Lidmaten en voor hen die overigens behoren tot de Nederduits Hervormde Kerk van Afrika.

Financien.—Zoals uit het Kasverslag blijkt is er in de twee laatste maanden wel enig geld ingekomen, maar wat betekent die som tegenover het bedrag dat nodig is, en vooral ook tegenover de schulden der gemeente? Na de Alg. Vergadering van Juli en Augustus heeft de Financiele Kom. een brief gestuurd aan alle Kerkeraden met verzoek dat de schulden nu toch eindelik zullen betaald worden. Hoevele gemeenten voldeden aan dat verzoek? **Niet een.** Terwijl in de Alg. Vergadering een lijst werd voorgelegd en aan alle afgevaardigden afgegeven, en terwijl bovendien aan alle Kerkeraden zulk een gedrukte lijst gezonden werd, waarin de schulden der gemeenten nauwkeurig werden aangegeven, verzochten twee gemeenten—alsof zij nog nooit iets over hun schulden vernomen hadden—om een opgave daarvan. De Administrateur was al blij en dacht: Dat belooft geld in 't laadje. Wat kwam er voort? Wij willen niet ondankbaar zijn: de ene gemeente zond een zesde gedeelte van haar schuld; de andere liet niets meer van zich horen. Twee andere gemeenten beloofden betaling van de schulden over het lopende jaar. Wij willen niet ondankbaar zijn—wij hebben ten minste de belofte.

Ondertusschen verarmen onze fondsen met de dag daar wij bezig zijn het opgespaarde kapitaal te verslinden. Het weinige geld dat in de Spaarbank stond, is bijna geheel verdwenen en wij zullen nu gedwongen zijn onze verbanden op te roepen ten einde de schulden van Algemeen Fonds, Weduwfonds en Theol. Kweekschool te kunnen betalen. Dat kan nog een paar jaren duren. De "Hervormer" zal het eerst opgegeven worden, want niettegenstaande alle pogingen om betaling te verkrijgen van het intekengeld, wordt de toestand steeds ernstiger en kan de drukker niet betaald worden. In November werden ruim 450 rekeningen uitgestuurd; daarvan werden tot heden 78 betaald; er blijft een schuld staan van meer dan honderd en vijftig pond en de drukker moet nog voor drie kwartalen betaald worden. In verband hiermede zal Oom Sarel het niet kwalik nemen als hier nog iets wordt toegevoegd aan zijn antwoord op de klacht (Aanklacht?) van P.W., wiens goede bedoeling op hoge prijs gesteld wordt. Er is verzocht geworden dat de lezers van de "Hervormer" zullen trachten meer intekenaars te werven en velen hebben aan dat verzoek voldaan. Zo ook P. W. Nu is de "Hervormer" een blad dat reeds bekend geacht mag worden; van proefnummers behoeft dus geen sprake te zijn. Maar bovendien meen ik dat "proefnummer" in het geheel niet overeenkomt met het karakter van het blad, dat een **Kerkblad** is en geen handelsartikel als krenten en rozijnen, waarvan men de ontvangst kan weigeren als de levering niet overeenkomt met het monster. En wanneer de Kommissie van Administratie der "Hervormer" besluit vooruitbetaling te verlangen, dan is dat niet zonder reden. Mag ik een paar feiten noemen? Mij werd een Pretoriaans ouderling opgegeven als intekenaar, die derhalve het blad gedurende een jaar ontving en niets zei. Toen hem de rekening gezonden werd, kreeg ik ten antwoord: "Ik ben geen intekenaar van dit blaadje." Twee andere ouderlingen van Pretoria ontvingen het blad gedurende drie jaren en ook geregeld de rekening; zij antwoordden in het geheel niet en moesten wegens wanbetaling geschapt worden. De eerste was ten minste nog beleefd.

Ten slotte: "De Hervormer" moest een band vormen tusschen de leden van de grote familie die Hervormde Kerk heet, en al wat ons eigen leven betreft, zoals huwelik, geboorte en sterfgeval, moest daarin bekend gemaakt worden. Zo hebben wij ook doodberichten gelezen in ons kerkblad.

Willen, kunnen de lezers van "De Hervormer" geloven dat voor de plaatsing van die berichten vaak niet betaald wordt door de familieleden voor hun doden dat die schuld voor jaren blijft openstaan en nooit betaald wordt.

Is dat niet een grote schande?

Van onze zes of zeven honderd ouderlingen en diakenen zijn maar omtrent twee honderd intekenaars op het kerkblad; van onze achttienduizend lidmaten niet meer dan zeshonderd, **en verreweg de meesten betalen niet.** Dat is de toestand.

Eindelik nog een woord van dank aan P.W. voor de aangeboden gelegenheid om het bovenstaande eens uit te spreken.

Zondagschoolroosters.—Uit onze 38 gemeenten zijn nog slechts 14 orders ingekomen voor roosters; hebben andere gemeenten ze niet nodig?

Almanak.—Dringend verzoeken wij om betaling der geleverde almanakken en alsteblief toch ook van de almanakken, die nu reeds jaren onbetaald bleven.

Vormen.—Wij hebben nu vijf soorten van bewijzen of certifikaten, namelik deze:

Certifikaat van Doop.
Certifikaat van Aanneming.
Certifikaat van Bewijs van Lidmaatschap.
Certifikaat van Huweliks-geboden.
Certifikaat van Huweliks-voltrekking.

Wij leveren ze tegen de prijs van 6/- per 100, of 3/- per 50, of 1/6 per 25 stuks postvrij.

Preekbundels zijn nog steeds te verkrijgen tegen 7/6 per stuk.

◆

DIE GESKIEDENIS VAN MOSES.

Januarie 2—14.

Die Bijbel het vir ons baie vername en groot manne gegeê. Een van die grootste was seker Moses. Die tijd was vir sij nasie baie baie swaar. Die koning wat die tijd geregeer het was Farao. Dit was die koning se titel, toe Josef geleef het was daar ook 'n Farao. Dit was hij wat Josef onderkoning van Egypte gemaak het. Die Egyptiese volk het baie verskuldig gewees aan Josef, hij het hulle onder die leiding van die Heere vir ondergaan bewaar. Maar nou is Josef lank al dood en die Egyptenare het vergeet alles wat Josef vir hulle gedoen het. 'n Mens vergeet maar al te gou! Ons sien die nie bij die Egyptenare alleen nie, maar ook bij ons gaan dit so! Daar is vandaag al baie van ons mense wat vergeet het, hoe die Heere onse voorouers gehelp het. Die tijd van Piet Retief en Sarel Cilliers. Ook baie van die Sondagskoolkinders vergeet, dat dit nie alleen die dapperheid van die Voortrekkers was, maar viral die hulp van die Heere wat hulle van die swarte barbare verlos het. Kinders vergeet ook baie keer die vermaning van vader en moeder, en as hulle later swaar krij, dan val dit hulle bij en dan is dit te laat! Dan is daar ook baie mense wat lank al vergeet hoe swaar onse voorouers gekrij het onder die Roomse Kerk. Hoe in Holland en Frankrijk duisende van die Hervormers vermoor is op de brandstapels en aan die galg! En vandag sien ons dat daar baie ouers is wat hulle kinders naar die Roomse skole stuur. En also gaan die kinders verlore vir onse kerk! Kinders, ons mag die lije en bloed van die voorvaders nie vergeet nie, maar ons moet God dank dat daar sulke manne en vroue gewees is wat alles opgeoffer het in hulle geloof! Wat was die gevolge van daar die vergeet, dat hulle die kinders en kindskinders van Jakob en Josef verdruk het en as slawe gebruik het. En die lot van 'n slaaf is baie hard! Dit het hulle ook ondervind. Hulle moes nie alleen stene maak nie, maar al die harde werk op die veld saai en oes, nie vir hulle self nie, maar vir die Egiptenaren. Maar nie teenstaande al die verdrukking en swaar het hulle al meer en meer geword, ja die Israeliete het so vermenigvuldig dat die Egiptenare bang geword het as daar oorlog kom sal die Israeliete 'n verbond sluit met hulle vijande en hulle oorweldig. Toe het hulle nog 'n ander plan gemaak, hulle het bevel gegeê aan die vroedvroue (nurses) om al die seuntjes wat gebore word dood te maak! Die vroedvroue het nie gehoorsaam gewees nie; hulle het jammer gekrij vir die liewe klein kindertjes. Toe die koning sien dat dit nie help nie, het hy bevel gegee aan die Egiptenare om al die seuntjes van die Israelliete in die rivier die Nijl te verdrink.

Daar was ouers Amram Jochebet, wat die Heere 'n baie mooi seuntje gegee het! Bij die geboorte het die ouers hom weg gesteek vir drie maande, want hulle was bang dat die mense hom sou kom verdrink- Toe hij drie maande oud was, was hij so groot en sterk dat hulle hom nie langer kon wegsteek nie! Nou moet sij 'n ander plan maak, en die kinders weet 'n moeder het haar kindertjes baie lief. Moeder liefde is vindingrijk! Sij het 'n mandje van matjesgoed gemaak, dit met pik en lijm toegesmeer, laat droog dat daar nie water kon deur kom nie! Sij het geweet dat die dogter van die koning Farao, sekere uur kom baai in die rivier. Nou set sij die biese mandje met die kindje daarin op die plek en op die tijd. En set vir Miriam die sussie op wag om te sien wat met haar boetie gaan gebeur! Watter planne kan 'n moeder nie maak nie, nie waar kinders? Hoe dikwels gebeur dit dat die lewe van kinders deur die liefde van die moeder gered werd! Daarem moet die kinders tog hulle moeders lief hê, gehoorsaam wees en nooit die hart seer maak nie. Dit het alles gebeur net so as die moeder gehoop en gedenk het. Farao se dogter kom om te baai en sien die mandje in die water. Sij stuur dadelik een van die meisies wat bij haar is, om die mandje uit te haal. Toe sij die mandje oop maak sien sij die liewe seuntje daarin lê, wat dadelik begin te huil. Sij voel so jammer vir hom, haal hom dadelik uit met die uitroep: dit is één van die seuntjes van die Israelliete!

Toe hulle nog alger die kindje staan en bewonder kom Miriam aan gehardloop en vra aan die prinses of sij 'n vrou sal gaan haal om die kindje groot te maak. Die prinses was maar te blij, en Miriam gaan haar moeder haal, en op die wijse sorg die Heere dat die moeder haar eie kind kan groot maak. Nou is daar nie meer gevaar vir haar lief seuntje nie, want die word beskerm deur Farao self. Toe die kindje groot genoeg was het Miriam dit na die koning se paleis gebreng. Hier het hij die naam van Moses gekrij omdat hulle hom uit die water gehaal het! Moses is toe saam met ander seuns van die vernaamste Egiptenaars opgevoed. Al die wijsheid van die nasie het hij geleer, en hulle was in die dae die mees vooruitstrevende volk. Nie alleen in geleerdheid, maar ook in hulle wapens en krijgskunst. So het Moses uiterlik 'n Egiptenaar geword, in kleere, in gewoontes, en hij het in die paleis van die koning gewoon. Hij het egter sij vader en moeder en sij eie volk nie vergeet nie. Nee, hij het hulle nog altijd liefgehad. Een dag het die liefde uitgekom. Toen hij op pad was om sij ouers te gaan sien, sien hij hoe 'n Egiptenaar 'n Israelliet slaan en mishandel. Hij kijk rond of hij niemand sien nie, loop hij toe en slaan die Egyptenaar dood en begrawe hom dadelik in die sand! Dit was verkeerd van Moses en groote sonde. 'n Mens mag nie 'n ander mens dood slaan nie! Moses het so kwaad geword toe hij die mishandeling sien, dat hij hom nie kon keer nie. Dit was verkeerd van die Egiptenaar om die Israelliet te mishandel, maar Moses het nie reg gehad dit te doen nie, en hij sou swaar vir die sonde moes lei. Die volgende dag het hij weer die kant uit geloop en sien toe twee Israelliete veg. Dadelik loop hij nader en praat mooi met hulle. Tot sij verbasing hoor hij: Wie het jou tot heer en regter oor ons gestel, of wil jij mij ook dood slaan net as jij gister die Egiptenaar doodgeslaan het? Net of hij aan Moses wil sê, wat het jij met ons te doen; bemoei jou met jou eie sake! Dus die Israelliet wil niks met hom te doen hê nie. So lang hij in die paleis van hulle onderdrukkers (die Egiptenare) woon, hulle klere dra, wil hulle hom nie as leier hê nie. Toe skrik Moses en toe hij uitvind dat Farao ook van die saak gehoor het, en hom wil dood maak, vlug hij. Hij vlug naar Midian. Moeg van die vlug rus hij een dag uit bij 'n water put ,toe daar meisies aankom om hulle skape water te gee. Toe hulle die water klaar geput het kom daar ander herders, verdrijf die meisies om eers hulle skape water te gee. Maar Moses help die meisies, sodat hulle gou gou klaar was. Toe hulle so vroeg bij die huis kom, vra Jethro, hulle vader, wat die rede is dat hulle so vroeg is, vertel hulle dat 'n vreemdeling 'n Egiptenaar hulle gehulp het! Hij order hulle om Moses te gaan roep, met die gevolg dat Moses skaapherder van Jethro word.

MOSES BIJ JETHRO.

Nou kinders, dit is nog al 'n groot verandering van die paleis van die koning naar skaapwagter. Maar Moses moes 'n swaar les leer. Hij het gedenk hij kan alles in eie krag reg krij. En hij moes eers leer, nie deur krag nog deur geweld, maar deur de gees sal dit geskiedde. En daartoe het dit veertig jaar gekos om hom dit te leer. Moses was veertig jaar oud toe hij gevlug het, en hij sou 40 jaar hier moet blij eer die Heere hom kon gebruik tot Sij werk. Die toestand van die arme volk in Egypte het al swaarder en swaarder geword. Die Egiptenare het hulle al meer en meer getrap en verdruk. So dat hulle eindlik tot die Heere gebid en gesmeek het om hulp.. Die Heere het dit gehoor en gesien, en sij planne klaargemaak om hulle te help.

Dit het gebeur dat Moses op 'n sekere dag die skape gewei het bij die berg Horeb. Toe hij daar so met die skape rond wei, sien hij op eens 'n braambos aan die brand slaan. Hij let op om te kijk hoe lang die braambos sal brand, maar tot sij groot verwondering sien hij dat die bossie nie uitbrand nie. Nuwsgierig loop hij nader om te kijk wat dit beteken. Toe hij nabij kom, kom daar uit die bos 'n stem wat sê: Moses, Moses! Hij antwoord: Sie, hier is ik! Dit was die Heere die hier met Moses praat. Die Heere sê: Kom nie nader nie, trek jou skoensole uit, want die grond waar jij op staan is heilig!

Die Heere begin nu met Moses te praat. Hij vertel hom dat Hij die God van Abraham, Isak en Jakob is, en dat Hij die vreeslike verdrukking van sij volk gesien het. Nou is die Heere van plan om hulle uit die slawernij te verlos en hulle te bring in die beloofde land Kanaan, die land vloeiende van melk en heuning. Die Heere het 'n man nodig om hulle te verlos en uit te lei. En die Heere sê nou aan Moses: Ik sal jou naar Farao stuur om mij volk uit Egypte te verlos! Hieruit sien ons dat die liewe Heere alles sien wat hier op aarde gebeur, al die ellende, al die verdrukking van die arme volk. Toe hulle roep in die benoudheid het die Heere antwoord gegee, en Hij het Moses geroep om die Heere se werk te doen.

Ons kan begrijp dat Moses bang was om te gaan. Op die manier wat hij Egipte uit gevlug het. Verder wou hij weet wat hij moes sê as die mense hom vra wie hom gestuur het. Die Heere antwoord hom en sê: "Ik zal zijn die Ik zijn zal" het jou gestuur, die God wat Abraham, Isak en Jakob die land beloof het, het jou gestuur.

21 Januarie.

Exodus 4:1—23.

Maar Moses is nog altijd bang, hij voel dat die mense hom nie sal gelô nie. Maar die Heere kom hom weer te hulp, en beveel hom die herderstaf wat in sij hand was op die grond te gooi. Hij doen dit en verskrik sien hij dat die staf in 'n slang verander. Toen hij pad gee vir die slang, sê die Heere: Grijp hom aan die stert. Dadelik verander dit weer in sij stok. Toe beveel die Heere hom om sij hand in sij boesem te steek; die hand word toe melaats, wit as kapok! Toe hij die hand weer in sij bors steek word die weer gesond as vroeër. En as jij die twee teekens gedoen het en hulle wil nie gelô nie dat die Heere jou gestuur het, dan moet jij die water van die Nijl neem en op die grond uitgiet op die grond en die water sal bloed word!

Moses voel nou dat die Heere die pad vir hom oopmaak! Maar hij het nog nie die moed om te gaan nie, en soek nog 'n plan om los te kom en nie te gaan nie.

Ja, seg hij, Heere dit is alles goed, maar ik kan nie goed praat nie; ik is een baie swak spreker!

Die Heere antwoord hom: Wie het die mense die spraak gegeê, het Ik dit nie gedoen nie? Jij moet gaan en Ik sal jou sê wat jij moet praat.

Maar Moses bly weier, totdat die Heere toornig word en hom beveel om te gaan, en ik sal jou broer Aaron stuur om jou te ontmoet; hij is 'n goeie spreker en hij sal in jou naam praat. Neem jou herderstok in jou hand en gaan. Nou is Moses oêrwonne en sonder meer 'n enkel woord teên te praat gaan hij.

Voor hij gegaan het, het hij eers naar sij skoonvader Jethro gegaan en hom alles vertel, en hij het Moses met vrede laat gaan. Moses het sij familie laat agterblij bij sij skoonvader.

Veertig jaar lank moes hij as herder leer nie op homself, maar op die Heere te vertrou. Verder het hij hier geleer nie sij wil, maar Gods wil te doen, en selfs sij familie lewe te verloogen ter wille van die Heere en sij volk. Op pad naar Egypte het die Heere sij broer Aaron hom tegemoet gestuur, wat vir Moses 'n groot troos en verkwikking geweest het. Hulle reis was baie voorspoedig terug naar Egypte. Dadelik toe hulle in Gosen aangekom het, het hulle die oustes saamgeroep en hulle vertel van hulle sending. Daarbij het hij die teekens gewijs wat die Heere hom gegee het, met die gevolg dat sowel die oustes as die volk geloô het. Toe hulle bemerk dat die Heere hulle verdrukking en ellende aanskou het, en hulle geroep gehoor het, het hulle uit dankbaarheid vir die Heere neergebuig en aangebid.

Kinders, ons moet nooit vergeet dat die Heere regeer. Dit gebeur baie dat die Heere ons swaar beproef, maar die Verlossing kom seker en gewis.

28 Januarie.

MOSES, AARON EN FARAO.

Exodus 5.

Maar die moeilikste werk lê nog voor. Nou moet hulle naar die koning Farao om hom die boodskap van die Heere te breng om die volk te laat trek. Daar het seker baie gedagtes in Moses se hart opgekom toe hij naar die paleis loop. Die paleis waar hij veertig jaar was as seun, toe as jongeling en eindelik as man gewoon het. Hier het hij geleer en gewerk. Hier het hij stadig aan al die wijsheid van die Egyptenare geleer en leier en generaal van hulle geword. En nou kom hij as smeekeling om die vrijheid en verlossing van sij nasie te vra.

Hulle verskijn in die teenwoordigheid van Farao en vra eers vir hom in naam van die Heere die God van Israel, om die volk te laat trek, dat hulle in die woestijn mag gaan fees vier.

Farao wil daarvan nie hoor nie en sê: Wie is die Heere dat ik naar sij stem sou luister om die volk te laat trek? Ik ken Hom nie en sal Israel nie laat trek nie!

Moses en Aaron maak hom toe duidelik wie die Heere is, en dat hulle die Heere moet gehoorsaam, anders kom daar plaê oer hulle.

Nou word Farao kwaad en sê vir Moses en Aaron jullie trek die volk af van hulle werk, die Israelliete is nou al reeds te veul en wil jullie hulle nog laat rus.

Die gevolg van die versoek was dat die volk nie alleen kon feesvier nie, maar dat die ellende en verdrukking van die volk nog vermeerder word. Waar hulle vroeër net moes steene maak, die strooi wat hulle nodig had hulle gegee word, moet hulle nou net so veul steene maak en boên op nog die strooi gaan soek. Die kinders kan verstaan dat die toestand van die Israelliete toe baie swaarder geword het. Toe hulle deputasie naar Farao stuur sê hij, jullie wil mos fees vier, sien nou dat jullie klaar kom.

Toe gaat die volk dadelik naar Moses en Aaron en verwijt hulle dat dit hulle skuld is, waarom het jullie ons nie laat staan nie. Die verwijt was bitter vir arme Moses en Aaron wat op die bevel van die Heere gekom het om hulle volk te verlos. Maar dit gaan baie maal so, dat die volk kwaad word as die leeraars soms die mense die regte weg aanwijs en hulle wil nie luister nie. Waarheen moes Moses toe sij toevlug neem? A, kinders, Moses het die Heere lief gehad en gedien. Dadelik gaan hij in die gebed naar die Heere, en vertel die Heere alles.

Die Heere troos Moses en beloof hom, dat die Heere nou aan Farao sal wijs, dat Hij die Heere is, en dat Hij al die mag in sij hande het!

4 Februarie.

DIE EERSTE VIJF PLAê.

Verder het die Heere Moses daarop gewijs dat Hij die God van Abraham is, wat aan hom die land Kanaan beloof het. En met Abraham 'n verbond gemaak het, die belofte gaan die Heere hou en die verbond uitvoer. Laat Farao praat wat hij wil. Hij wil sij hart verhard en die volk nie laat trek nie. Maar Ik die Heere sal hom al swaarder en swaarder straf. En eindelik sal hij moet luister en die volk laat trek. En Ik die Heere sal jullie breng in die land wat Ik jullie vaders Abraham, Izaak en Jakob beloof het.

Dit was vir Moses 'n heerlike treffende bemoediging, en Hij het die Heere se woord geloô en vertrou. Blijmoedig gaan hij met die boodskap naar sij volk. Maar hulle is so terneer geslaan en bedruk, oer die vermeerdering van die werk dat hulle nie naar Moses wil luister nie.

Die Heere beveel Moses en Aaron om weer naar Farao te gaan om hom aan te sê, dat hij die volk moet laat trek. Moses vertel die Heere dat die volk nie eers naar hom wil luister, hoe sal Farao dan luister. Maar dit help alles niks, die Heere beveel Moses om te gaan en Moses gaan om sij werk te doen.

Moses en Aaron verskijn weer voor Farao en vertel hom die boodskap dat hij die volk moet laat trek. As bewijs dat die Heere hulle gestuur het werp Aaron die staf op die grond en dit word 'n slang. Farao roep toe die duiwels kunstenaars en hulle doen dieselfde. Maar die staf van Aaron sluk al die ander slange in! Dit het dus niks gehelp nie. Farao weier. Hier sien ons dat die Satan baie mag het.

Ja, kinders, die duiwel doen baie kwaad. Hij werk altijd die werk van die Heere teë. Dit is nou nog altoos so. As die onderwijser aan die kind vertel om Sondagskool toe te kom en sij lesse goed te leer, sal die duiwel altijd probeer om die kind te verlei, en hom wijs te maak om Sondags liewer te gaan voetbal of cricket speel.

Kinders, luister tog nooit naar hom nie; hij is 'n leuenaar en verleier. Na die teekens stuur die Heere die eerste vijf plae!

Die eerste plaag dat die water in bloed word verander. Farao en sij generaals en al die groote heere, kom naar die rivier en daar staan Moses en Aaron. Moses vertel toe aan Farao omdat hij die volk nie wil laat vertrek nie, sal die water in bloed verander. Hierop word die staf uitgestrek en dadelik word al die water bloed! En dit duur nie lank nie of al die visse sterf, en die water begin te stink, sodat die mense die water nie kan drink nie. Die duiwels kunstenaars het dit ook gedoen, en Farao het geweier die volk te laat trek.

Die tweede plaag was dat die Heere paddas oer die heele land stuur, net as 'n swerm sprinkhane. Oerals is hulle in die kombuis, in die voorkamer, in die slaapkamer. Bij die meul, in die groente, ja, oerals. Die duiwels kunstenaars doen dit ook en tog kom Farao en vra Moses om tot die Heere vurig te bid dat die paddas wegneem, dan sal ik die volk laat trek. Moses doen dit en die Heere neem die plaag weg. Maar toe die plaag weg is, verhard Farao sij hart en weier. Met die derde plaag luise wat toe gekom het en die vierde ongediertes, en die vijfde pes onder die vee. Het dit net so gegaan, nes Farao in die nood raak, beloof hij die volk te laat trek, maar na Moses gebid as die plaag ophou weier hij weer.

Liewe kinders, ons sien hier in hoe verhard die mens is. Met baie van ons gaan dit nog so, as ons swaar krij bid ons, maar as die swaar oer is vergeet ons die Heere.

Ons moet die Heere dien in dae van teêspoed net so goed as in daê van voorspoed.

Tot blijdschap van zijne gemeente, en zeker ook tot vreugde van de gehele Kerk en niet minder van de Redaktie en de lezers van de "Hervormer" heeft Ds. D. F. Erasmus bedankt voor de beroeping naar de Ned. Hervormde of Gereformeerde Gemeente van Barberton. De Heer zegene dit besluit.

Door dezen wordt ter kennisse gebracht, dat de heer P. S. Snijman is afgetreden als Scriba en Kassier van de gemeente Pietersburg, en dat in zijn plaats als Scriba-kassier is benoemd Ds. W. P. J. Pöen te Pietersburg.